

ELŐFIZETÉS

HELYTEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hétre 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hétre 2 k. 40 f.

IRJEDTÉSEK:

2-haftos postt. az egyszer 30 fill.
 minden következőnél 16 fillér.

Kyilitór sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetem
 vasútiak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 121.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut. 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 121.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, november 1.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérolk: Még egy virágszálat és egy darab márványt.
 A szerb trónörökös kudarca.
 Kerületi rendőrskola.
 „Nyomorgó” művészek.
 Elutazott a király.
 Titokzatos halott.
 Mozi és kabaré.
 A vendéglőse leánya.
 Hazament a király.
 A vidéki kallingerok.
 Sikkasztó kereskedelmi ügynök.
 A király az asztal közepén.
 Háromezrezer korona a vidéki szolgálatotknak.
 Müller Károly a kullaszák között.
 A novemberi előléptetések.
 Közgyűlés elé a Laender-ügyet!
 Tarkaságok.
 Téma: Egy rémes éjszaka írta: Harsányi Lejos. —
 A halálról.

Még egy virágszálat és egy darab márványt.

Arad, október 31.

Az uzsorás önzésével hangzik a sóhaj: sokba kerülnek nekünk a halottak. A jótékonyság szelíd kérése, amely egy virágszál árát kéri, mintha hasonlót mondana: legalább a századrészét annak, amit a kegyeletre fecsérelsz, add a beteg embereknek. És egy virágszál ára talán a tüdőbetegekre jut, de száz meg száz élő és holt virág a sírok hiu disze lesz, s a vasrácshoz erősített halotti lámpát meg kell venni, még hogyha küzdelemmel kerül is meg az ára.

De a halottól nem szabad megtagadni semmit. Az özvegy mosóné lánya, ha a halódás órájában cigány-muzsikát kér a temetésére, azt az öreg mosóné megszerzi, még ha duplán kell virrasztva dolgozni miatta. A polgárember is négy lovat fogat be a fekete szekérbe, a mikor a feleségét temetik. „Hiszen egyebet ugye adhat neki a szép temetésnél.” Bizony, szegény, életében két lovon is alig kosizhatott. A sírok fölött versenyre kél a márvány, a kovácsolt vas fényűzése. Kiáltó vádként sir, ha valamelyik hanton az a fakereszt van, a melyet az elföldeléskor tettek le. És halottak napján virágok, szalagok, sirlámpák, gyertyák, — talán, hogy kibékítsük a halottakat, mert egy esztendeig nem gondoltunk rájuk.

Szinte félve, aggódással szólt először a hang, amely egy virágszálat kért. A sorvadó tüdőbetegekben a halottak konkurensét láthatják, a mint sovány kezükkel a kedves halottak virágjait akarják elrabolni. S a kérők azt nem merték mondani: hiszen a halottnak ugyis mindegy. Csak azt mondták: egy szálat kérünk; a halottnak még elég marad. A java, a virágszál-pénznél százszor nagyobb kincs úgy is elvész a temető parádjában, a szentimentális lelkek látványosságául.

De az már szentségtörésként hangzanék: még egy virágszállal, egy gyertyával kevesebbet — és csak egy virágszálat, egy gyertyát, egy darab márványt, egy pár vaslécet a kovácsolt vasrácshoz — és

mindezt, mindennek az árát ne a tüdőbetegeknek adjuk, hanem az egészségeseknek, az élőknek. Azt mondanók: magunknak, ha olyan csunyan nem festene ez a szó. Pedig, bizony nekünk, százféle fényűzésnek, drága hiúságnak és oktalan kulsőségek rabjainak kell az, amit a kegyeletre pazarolunk. A kegyeletnek elég volna a mécses, elég lenne az út, amely a temetőbe kivisz; a többivel már reprezentálunk. Nem a szívünk parancsol, hanem a társadalmi állásunk követeli, hogy a sírokra koszorukat vigyünk. Nem a halott kéri, kívánja, hanem a szomszédunk, barátunk, aki ugyanigy piperézi a családjához tartozó sírokat. Nem könnyebbülünk meg azzal, hogy ezt megtettük, hanem biztosítottuk magunkat a megszólás ellen. Az a publikum, amely november elsején a sírok között hullámszik, eleven ítélőszék, amely megvet bennünket, ha a családi sírboltunk lépcsőjén nem lát virágokat, vagy ha ezeknek pompája nem üti meg a nivót, amelylyel a mi dolgainkat mérik.

Azt az egy virágszálat, amelyet az irgalmasság kér, nem a halottaktól veszik el, hanem ettől az érzéstelen, üres szokástól, amelyet a társadalom kötelességgé vasalt. S ha egyszer eszünkbe jutna: hogy egy virágszálat magunknak mentünk meg, a márványkő felét arra szánjuk, hogy kevesebb anyagi gonddal viseljük a gyászt, hogy két lóval kevesebbet fogatunk be, hogy az árával négy gyerek ruháját készpénzzel vehessük meg, — bizony nem a halottak haragudnának meg, s ennek nem a halottak éreznék hiját,

A HÉTRŐL.

Lovagok.

Be szép is itt a világ,
 Tiszta, fényes, — mondhatom,
 S bár künn nyílik a virág,
 S napsugaras ősz vagyon,
 Nagy sárfészek az odunk,
 Mindenfelé sárra sár,
 S a szemébe gázolunk,
 Térdig itt a szennyes ár.

Lenne tiszta bár cipőnk,
 És „vigyázat” — jelszavunk,
 Felemelve büszke főnk'
 Hogy mi nemesek vagyunk,
 Felfröccsen a sár, piszok,
 A szenny is arcunkba csap,
 S lesz belőlünk — nem titok! —
 Finom panama-lovag.

Minden hétre esik egy
 Bátor panama vitéz,
 Kuncz jön és Lathócsy megy,
 S más száz új sikerre néz.
 Boldog lehet ez a hon,
 Hol ily lovag had terem,

S kinos botrány van soron
 A leguribb helyeken.

Ha már el is csendesült
 A panamás lárma, zaj,
 Vészes hirre-hir kerül
 S van rivalgás, nagy zsvaj.
 Felbukkannak az orosz
 Nick-carteres lovagok,
 (S nem kis gondot, bajt okoz,
 Hogy ily had is zavarog.)

Állig vasba öltözik
 Eztán minden kis s nagy bank,
 S lehanyatlak Köpenick,
 S a sok rabló stikli pang.
 Egy Browning lesz ez a táj,
 Vész-csengettyű mindenütt,
 Egy-egy detektív-király
 Lesz bankszolga sok helyütt.

...De sok lovag van is ám,
 Panamás és sok egyéb,
 Ilyenekbe nincs hiány
 Aradon se! — Van elég!
 S hogy a héten szomorun
 Látták vidám Aradot,
 Az okai ennek a
 Nagy pótlódás lovagek.

A pótkávét is talán
 Felemelik Aradon,
 Pedig sok a teher ám,
 S nagyon kevés a vagyon.
 Hogy új állomást kapunk
 Nemsokára: ez vigasz,
 Bár kétkedik a szavunk,
 Mert tudjuk, hogy — nem igaz.

Hogy most vásár zug, zajong,
 Utcáhosszat, széltiben,
 Nem ütközik meg azon
 Bizony Isten! senki sem.
 Hogy skandalumot csinál
 Az aszfalt-betyár csapat,
 — S no, hogy vitát provokál
 A sok szakértő lovag.

— De sok lovag faj van itt,
 Minden szittya, bős magyar
 Egyre mossa ujjait,
 S csak lovag lenni akar
 Esküszik, hogy tiszta ám
 Nála tett és gondolat...
 — Kevés itt a puritán,
 Kevés van itt, ki — lovag!

Pártos.

hanem csak a konvenció. A kíváncsiak kevesebb látnivalót, kevesebb színpadiaságot látnának; de aki nem fekete terítés lovakkal gyászol, hanem a lelkével, aki az emlékezést nem bizza a fehér obeliszkre és a szívének tolmácsául nem keres csinált virágot: az érzi, hogy az ő kegyeleme nem kisebb, nem szegényebb és nem csunyább a többiek kegyeleténél.

Azt mondják, hogy a kegyelet fényüzéseit csak a halotthamvasztás fogja megszüntetni. De ma még a hamvasztás a legnagyobb fényüzések közé tartozik s a hamvasztók, hogy propagandájukat népszerűvé tegyék, maguk is keresik az előkelő formákat: az impozáns krematoriumot, a művészi urnákat, amelyekben ép úgy helye van a koszorúknak, mint a sírokon. Olyan propaganda jöjjön, erős, bátor szavú, aki az élőknek jogát fölébe merje helyezni a halottakhoz kötözött jognál. Nemcsak a szenvedők, nemcsak a nyomorgók: minden küzdő, gondokkal vívódó ember joggal vehet el egyet a virágokból, egy törmelékkel az obeliszkból, egy cifraságot a temetési menetből, annak nyílt bevallásával, hogy annak ára az élőknek kell. Es nincs, aki ezt megtevéen, lelkében az utódainak el ne engedje ugyanazt a hiu pazarlást, azt a kegyeleticimát, amelyet azok az ő csontjai fölött követnének el.

A szerb trónörökös kudarca.

A balkáni helyzet.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 31.

A mai táviratok már teljesen bizonyossá teszik, hogy György szerb trónörökös pétervári küldetése eredménytelen marad. A cár mindössze egy villásreggelire hívta meg a trónörökösöt, de Szerbiát sem erkölcsi, sem anyagi támogatásban nem hajlandó részesíteni.

A Törökországból érkező hírek fegyverkezésről meg katonai lázadásról beszélnek. Konstantinápolyban még mindig igen bizonytalan a helyzet.

Mai távirataink:

György herceg küldetése.

Londonból jelentik: A „Standard” jelentéi Pétervárról: A kormány mindent elkövet, hogy György szerb trónörökös látogatásának magán jellegét hangsúlyozza. Így a trónörökös rendes vonaton, nem pedig udvari vonaton érkezett a pályaudvarra, hol nem állítottak fel tiszteletére diszszázadot. A téli palotában sem állt ő ama lakosztály előtt, melyben a trónörökös lakik. Péter király levelét és a küldött rendjelet nem a trónörökös, hanem Pasics fogja a cárnak átnyújtani.

Berlinből jelentik: Pétervárról írják a Berliner Tageblatnak: A lapokat utasították, hogy György szerb trónörökös oroszországi tartózkodásáról a legfelsőbb sajtóügyi hatóság jóváhagyása nélkül semmit ne közöljenek.

Berlini távirat jelentéi: A Lokalanzeigernek jelentéi Pétervárról: A szerbeknek egyelőre semmi reményük sem lehet arra, hogy Oroszország még csak azzal is támogathatná, hogy nem ismerné el az annexiót. Izwolszky tegnap kijelentette Pasicsnak, hogy Oroszország nem teljesíti Szerbia kívánságait.

Pétervárról táviratozzák: A cár holnap villásreggelire hívta meg a trónörökösöt.

Törökország fegyverkezése.

Berlinből jelentik: Konstantinápolyi hírek szerint Törökország hangulatát az a közlés is befolyásolja, hogy Bulgária november hetedikén megkezdte tartalékosainak elbocsátását. Ebből az következik, hogy Bulgária immár maga is belátja, hogy a fegyveres eljárásra alkalmas perccel elszalasztotta. Ugy látszik, hogy Törökország a szükséges pénzösszegekkel is rendelkezik, mert a hadilökökre szolgáló kölcsönt rem napyon sűrgeti. Általában az a benyomás, hogy a portának szükség esetére nagyobb pénzösszegek állnának fel.

Konstantinápolyból táviratozzák: Száz szabadságolt katona megtagadta a további szolgálatot. A parancsnok tüzet vezényelt. Kilenc katona meghalt, tizenöt súlyosan megsebesült.

Egy rémes éjszaka.

Írta: Harsányi Lajos.

Éjfél után egy óraker a kastély balszárnyának hosszú folyosóján, hová az urak lakosztályainak ajtai nyílnak, rémséges üvöltés vonult végig.

Ijedten ugrottam ki ágyamból s zavaromban egy székerey ajtaját kezdtem nyitogatni. Csak mikor észrevettem, hogy ezen keresztül sehogyan sem jutok ki a folyosóra, kezdtem első ijedségemből fölocsudni.

Az automobil vészkiáltása harsogott a folyosón s kísértetiesen hangzott be a szobánkba.

Ez szerenád — állapítottam meg hirtelen. Gyertyát gyújtottam s öltözni kezdtem. A vészkiáltás elhallgatott, de a következő percben újra harsányan riadt föl.

Csakhamar ijedt mozgolódás támadt az összes szobákban. A bent jóízűn alvó főúri vadászok észrevették, hogy ez revanche akar lenni a multkor szerenádért, melyet az ellenkező folyosón egy malac-bandával adtak a hölgyeknek.

A vészkiáltás rémesen harsogott.

Megyszerre, mint egy villámütésre, fölnyíltak a folyosóra nyíló összes ajtók, hogy gazdáik védekezzenek. Csak erre vártak a hölgyek. Az ajtóknak megjelent urakat hideg víz-zuhany fogadta s a következő pillanatban villámgyorsan,

diadalmasan futott a szerenádózik csapata lakosztálya felé. Az urak le voltak verve, meg voltak semmisülve.

En követ meredten álltam a folyosón. Lábam alatt folyt a kiömlő víz, a tulsó oldalról visszahallatszott egy hahotázó, csengő női hang.

Ez Tirám comtesse — gondoltam busan. A legnagyobb, legtalálékonyabb cselvető, ki véghetetlen leleményességgel vezényel minden kigondolható attakot.

Elgondolkoztam. Cigaretára gyújtottam és vártam.

A támadás nem ismétlődött meg s lassankint mérhetetlen csöndült a hosszú, illatos folyosóra.

Egy darabig még vártam, aztán kifújtam a gyertyát és lefeküdtem.

Almomban azonban rettenetes dolgok történtek velem tovább.

Egy idegen kastélyban voltam, mint angol missz, és tél volt. Kővér, élemedett delnő voltam s Tirám comtesse tanítványom volt.

Eppen angol leckére készültünk s én méltóságteljesen igyekeztem helyet foglalni egy terjedelmes fotelben.

Tanítványom azonban nyomatékosan kijelentette, hogy ma igenis nem fog figyelni, ma sztrájkol.

Haragosan csaptam össze kezeimet s prédikációra készültem. Ő azonban be sem várva

Kerületi rendőriskola.

Greén Nándor főkapitány terve.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31.

Aradváros törvényhatósági bizottsága legutóbbi közgyűlésén újabb tizenegyezer korona terhet rótt a polgárság vállaira. A város százazreket áldoz a közrend és vagyonszemély biztonság fentartására. A százazrek jórészét az állam helyett fizeti a lakosság, noha még állami adó a'akjában is hozzá járul ahhoz, hogy az állami funkciók zavartalanul bonyolítottassanak le. A rengeteg pénzálldozat dacára tökéletlen a rendőrségi szolgálat. Érzi és tudja ezt mindenki, de legvilágosabban látja és sajnálattal szemléli az, akinek súlyos kötelessége a faluról bejött s néhány napi oktatás után már a közönség oltalmára küldött hiányos tudású rendőrrel a közbiztonságért felelni.

A rendőrség államosításától várták a nagy városok a rendőrségi mizériák megszűnését. Andrássy Gyula gróf belügyminiszter azonban kijelentette, hogy pénz hiányában az államosítástól — bármennyire szeretné és üdvösnek tartja — el kell tekinteni. A bajok radikális gyógyítása helyett időközben egy másik eszmévetődött fel. A rendőrfelügyelői állások szervezése került napirendre. Az országot több rendőrkerületre osztanák s élére állítanának egy-egy felügyelőt, aki az alája rendelt policiát állandóan ellenőrizné.

Greén Nándor aradi főkapitány a belügyminiszterhez intézett memorandumban sikra száll a szerencsétlen eszme ellen. A vidéki rendőrség működése elé tolódo akadályok részletes ismertetése után arra a következtetésre jut említett előterjesztésében, hogy a felügyelői állások szervezése csak rontaná a vidéki rendőrséget. Ha a felügyelő hibát talál és arról jelentést tesz, akkor őszintén meg kell mondani azt is, hogy a hibák és bajok legnagyobb része abból keletkezik, hogy a legénység nem eléggé iskolázott s nincs eléggé begyakorolva. Meg kell őszintén mondania, hogy a városok anyagi helyzete kizár minden javulást és haladást. Csak az államosítás segítene és itt már elérkeznek az egész új intézmény oda, ahova ér-

készülődéseimet, föluggrott helyéről, kinyitotta a kertre nyíló ablakot s villámgyorsan kiugrott a szobából. Kivülről mintha azt a kiáltást hallottam volna:

— Angolna, angolna!

Elvesztettem lélekjelenlételemet. Hirtelen föl-pattantam (!) helyemről, s az ablakhoz futottam. Pillanat műve volt, hogy fölkapaszkodtam a karfára s a másik percben én is a kertben találtam magam a hóban. De, ó, jaj még a hó is összeesküdött ellenem. Piros karmolások jelentek meg kezeimen, arcomon, amint a hó föl-föltápaszkodtam s erről tudtam meg, hogy egy lehajtott, téli álmát alvó rózsabokorra estem. Iparkodtam angol flegmámat visszanyerni s megtorlásra készültem. A mama parancsára bűnbánóan járult e'ém a vétkes comtesse s a tökéletes megjavulás jeleivel békültünk ki.

A nap izgalmaitól kifáradtan tértem szobámba, beesteledett és lefeküdtem. Tizenegy óra felé járt az idő, már félálomban voltam, mikor egyszerre sötét szobámban gyanus hang ütötte meg füleimet.

Figyelni kezdtem.

A következő pillanatban megfagyott a vér ereimben.

Ruhaszekrényemből rémséges diadalordítás tört elő s megreszkedtetten a levegőt. Mint egy mély gondokabugás, zengett az egész szekrény s én halálraremülten kaptam a csengő után. A

keznie nem szabad, mert az államosításról pénzbeli források hiányában jelenleg beszélni sem lehet. Azonban Greén emlékirata nemcsak bírál, hanem a helyzet alapos ismeretével mutat rá oly eszközre is, mely az államosítás mellőzésével meghagyja a rendőrség municipiális jellegét és fejlesztésére csak annyit kér az állam erejéből, amennyit feltétlenül adni kell, ha nem akarja az állam, hogy a városok rendőrintézménye teljesen csődöt mondjon.

Greén az összes mizériák forrását akarja eltömetni. A rendőrlégénység tudásának, rendőri nevelésének kezdetlegessége és nivótlansága az a talaj, amelyből annak tehetetlensége és használhatatlansága sarjadzik. Első sorban ezen kell segíteni. Ezt úgy gondolja Greén szanálni, hogy az állam, a csendőrség mintájára, kerületi rendőrlégénységi iskolákat szervezzen. Az iskolában legalább hat hónapon keresztül oktatják az ujoncokat mielőtt őrszolgálatba küldik s akkor oly anyagot nyer a város, amely megfelel annak a várakozásnak, melyet óriási pénzáldozatáért a rendőrséghez joggal fűz.

Greén érdekes és életrevaló tervét megküldi a rendőri szaklapoknak megvitatás céljából s mint értesülünk, a belügyi költségvetés parlamenti tárgyalása alkalmával az országgyűlésen is szóba fog kerülni.

„Nyomorgó“ művészek.

Akik százazreket kapnak előlegül.
Kidobott milliók.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31.

Az a hír, hogy a kormány bérbe akarja adni a budapesti Operát, nagyon aktuálissá tette ennek a sok pénzzel fenn tartott állami műintézetnek a belső ügyeit. Egy fővárosi, lap *Az újság* most azt írja, hogy maga Apponyi Albert is tudomással bír már az Operánál uralkodó mizériákról és éppen ezek megszüntetése céljából akarja a kormány bérbeadni a színházat. Állítólag Apponyi is megbotránkozott azon, hogy az Opera művészeinek ugyyszólván százazreket adott az igazgatóság előlegül, s ezek a nagy összegek elvesztek, mert a „nyomorgó“ művészek sohase fizették

vissza előlegüké. Ezek persze újabb horribilis deficiteket jelentenek a színháznak.

Apponyi Albert gróf kultuszminiszter állítólag maga van legjobban megrémülve az új deficitől. És a deficiten kívül *állandóan fenyeget az énekkari sztrájk*; ezek az emberek folyton ügyüt rendezését kérik, amely jelentékeny összegbe fog kerülni. De ők hivatkoznak arra az ígéretre, melyet még Széll Kálmántól kaptak miniszterelnöksége idején és amelyet mégis csak be kell majd váltani.

Ezentul egyik meggondolatlanúság a másikat éri az Operaháznál. Jön sorba a pénzkidobálás Csak tessék meghallgatni.

Burrián Károly szász kamarai énekesnek, aki szerződésével együtt ott hagyta az Operát, elengedték a 30.000 korona vinkulumát és most, hogy az Operánál énekelt, esténként hiány nélkül kifizettek neki — 1800 koronát. Csoda-e tehát, ha a vendégdíjak összege az idén 48.000 koronával több, mint a múlt évben? Ezt a kiadási többlet tételt persze nem teszik közzé és innen ered főleg az évenkénti meglepetés: a növekedő deficit.

A ruhatárra és a díszletek megmentésére Kémény 500.000 koronát, egy félmilliót kért! Ezt a kérelmet már nem is merték bemutatni Apponyi gróf miniszternek, mert attól féltek, hogy Wekerle Sándor pénzügyminiszter megtartja ígéretét, nem ad egy garast sem és akkor megtörténik az a szegyeteljes dolog, amivel a miniszterelnök már többször fenyegetődött, mondván:

— Nem bánom, ha be is csukják az Operát.

A személyi fizetések évről-évre 22 perccel emelkednek. Mészáros igazgató a még fennálló öt éves szerződése mellé kapott újabb öt évre szóló szerződést, amit idáig szintén csak nagyon kevesen tudtak. És az újabb öt évre már nem 16 000 koronát kap évi fizetésül, hanem 20.000 koronát.

Anthesnek, a tenoristának, idáig 48.000 korona fizetése volt, ezután lesz 60.000 korona. Sándor Erzsébet fizetése 14.000 koronáról 36.000 koronáig emelkedik és meglepően gyarapszik Lunardi fizetése is. Mindezekhez járul még csekély 300.000 korona, melyet évenként a *vidéki operákra* költenek.

A közlemény így folytatja áovább:

Itt van legújabb Hegedüs Ferenc, az Opera basszistája. Már a minisztériumban fek-

szik Mészáros igazgató javasata, melyben 30.000 koronát kér előlegül Hegedüsnek anyagi ügyei rendezésére. Takáts Mihály öt hónap előtt, májusban, szintén kapott 40.000 korona előleget, most ismét fekszik egy beadványa Apponyi Albert gróf íróasztalán, a melyben újabb 30.000 koronát kér. És joggal kéri, mert hát a kinek *nyolc hónapra 32.000 korona fizetése van*, az kérhet 80.000 korona előleget.

— De hát ezek még a kisebb bajok, mert az ilyen előlegek megtérülnek. Se Takáts, se Hegedüs, se a harmadik, se kollégáik egyike sem fogja megtartani az előleget. Az állam az Operaház tagjainak évente 250.000 korona előleget engedélyez. De ebből a negyedmillióból olyan összegek is kimennek előlegbe, melyek *soha ez életben vissza nem térülnek*. Csak néhány példát: Nikisch Arthur elment az Operától és 35.000 korona *soha vissza nem kerül előleget vitt magával*. Mahler Gusztáv elment az Operától és 40.000 korona előleget hagyott itt. Burrián 30.000 koronával tartozik — és lesznek ezeknek az uraknak itt meg nem vezetett méltó követők.

Elutazott a király.

Beszélgetés a pályaudvaron. — A felség a bankrablókról.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 31

Közel két hónapi budapesti tartózkodása után ma délben elutazott a király a magyar székvárosból. Elutazása előtt még szívélyesen beszélgetett a pályaudvaron megjelent hivatali előkelőségekkel. A főpolgármester előtt nagy meglepéssel nyilatkozott fővárosi tartózkodásáról és reményét fejezte ki, hogy nemsokára ismét visszatérhet Budapestre. A főkapitánnyal is beszélgetett a felség, még pedig az újpesti bankrablókról, kiknek gyors elfogatását nagyon örvendetesnek mondotta.

Királyunk elutazásáról fővárosi tudósítónk ezeket táviratozza:

A király ma délben elutazott Budapestről. Hivatalos búcsuztató fogadtatás a nyugati pályaudvaron nem volt. Fülepp Kálmán főpolgármester, Boda Dezső főkapitány, Ludvig Gyula államtitkár, vas-

hang végigsikoltott a folyosón s a szobaleány lélekszakadva rontott be.

— Valaki van a szobámban — sivitottam élesen s reszkette indultam a szobaleány kíséretével a szekrény felé.

Ijedt mozgolódás hallatszott ki belőle s én egy nagy napernyővel a kezemben elszántan rántottam föl a szekrény ajtaját. Abban a pillanatban újra megszólalt a kísérteti hang s egy nagy orpington-kakas vastag hangon kukorékolva ugrott ki a szekrényből épen a szemeim közé.

Fölbredtem. Hajnalodni kezdett. A jancsi inas lábujjhegyen járva készítette elő ruháimat s halk, fojtott hangon kérdezte:

— Tisztelendő ur, hány órákor lesz a mise?

A halálról.

— Ahogy az ember elmúlik. —

— Alig van dolog, a miről olyan téves fogalmai volnának az embereknek, mint erről a dologról, a mely előbb-utóbb biztosan utolér valamennyiünket: a halálról. Mert noha vannak elegenden, a kik ép ésszel és tiszta öntudattal válnak meg az élettől és költöznek a létből a nemlétebe, de tapasztalataikat azok nem mondják el nekünk és e téren épp oly sötétségben tapogatózunk ma is, mint évszázadokkal ennek előtte. Hiszen már megmondta Epikurus: Ha mi vagyunk, akkor ott nincs a halál, és a halál jelenlétében megszűnik az élet.

A haldokló, a mikor tiszta elmével átköltözik egy más hazába, akkor inkább a múltban, mint a jelenben él, és látszólagos nyugalma inkább teljes apátia. Akárhány ember előre megjósolja halála napját és idejét és ilyenkor a haláltól való félelem olyan hatalmas érzés benne, hogy pusztán a félelem is halálhozó lehet. Hogy ez nemcsak mese, hanem valóság is, azt a különféle időben megjelenő fehér aszszony is bizonyítja, a mely rendszeren a fejedelmi családok köréből szedi áldozatait.

Egy porosz király csakugyan a fehér aszszonytól való félelmében halt meg. Első Frigyes porosz király neje, Lujza, vallásos őrjöngése miatt állandó fölügyelet alatt állott. Egy napon lengő hajjal, fehér éjjeli ruhában keresztül szaladt a kastélyon, egyenesen a beteg király szobája elé ment, a ki karosszékében szunyadt. Mikor szendergéséből fölbredt és a fehér aszszonyt megpillantotta, annyira megijedt, hogy elvesztette eszméletét és néhány nap múlva meghalt.

Az egyházi szertartás is nagyon megnehezíti az élettől való búcsút, mert a halálra való előkészítés mindig nagy izgalommal jár. A keresztény rendek között még ma is az a szokás, ha egyik papjuk halála közeleg, még az ágyról is leemelik, kemény fekvőhelyre teszik, hogy a halál gondolatával kibékítsék.

A mit Cuvier tudós megtett, hogy élete utolsó pillanataiban is leste ütőerét és pontosan jegyezte, mit érez, bár nagyon fontos, de

az is csak addig tartott, míg teljes öntudatnál volt és a halál benyomása csak akkor kezdődik, a mikor az öntudatot a haldokló elveszti. XIV. Lajosnak utolsó szavai is ezek voltak: Soha sem hittem volna, hogy meghalni ilyen könnyű dolog.

A legtöbb betegség után a halál közvetlen oka a szív benuvása. A vérkeringés megfordul, szénsavat lehel be a haldokló és a mikor a szénsavat kilehelni már-már nem tudja, beáll a halál. Ha a halál torkában levő csodálatos módon megmenekül, akkor nem győz csodálkozni azon, hogy szerettei között milyen kétségbeesést talál, holott az ő érzései nem voltak kellemetlenek. A haláltusából nem érez semmit, és ha igen, olyan teljesen bizonytalan, az egész lelket és testet eltöltő zsibbadást. A haláltól való félelem szörnyű csak, maga a halál nem. A villámcsapás, a hirtelen élő golyó, valamely robbanás olyan hamar végez az emberrel, hogy még csak rá sem ér az agy öntudatra ébredni. Ha azok benyomásait halljuk, a kik a halál torkából szabadultak, például vízbe fuló, vagy akasztott ember mondja el érzéseit, akkor azt halljuk, hogy az életbe visszatérni nehezebb volt, mint belőle eltávozni. Az orvosi jelentések, a melyek a martiniki földrengésről szólnak, azt bizonyítják, hogy az ott elhalt szerencsétlen emberek is minden fájdalom nélkül, egy perc alatt váltak el az élettől. Heine zürichi tanár, a ki egy turista kirándulás alkalmával magas hegyről lezuhant, de meg-

uti elnökgazgató és *Daróczy* állomásfőnök jelent meg a pályaudvaron, ahol a hebecsátott kis közönség lelkes éljenzéssel bucsuztatta a királyt.

A felség a pályaudvaron megszólításával tüntette ki elsősorban Ludvig Gyulát, majd Fülepp polgármesterhez ment, aki sajnálatát fejezte, hogy a felség távozik a fővárosból. A király erre így szólt:

— Igen kellemesen töltöttem az időt Budapesten. Örültem, hogy ilyen szép idő volt. Remélem, hogy nemsokára ismét visszatérhetek.

Boda főkapitányhoz lépve a király, így szólt:

— Hallottam, hogy a budapesti rendőrségnek igen érdekes esete volt a bankrablókkal. Mindenesetre örvendetes, hogy olyan gyorsan elfogták őket. Oroszok voltak, vagy lengyelek?

— Orosz származásuk, Felség — válaszolt Boda.

A király ezután kezét fogott a jelen voltakkal és felszállott kocsijába. A vonat pontban fél egy órakor elindult Bécs felé.

MOZI ÉS KABARÉ.

— Fővárosi levél. —

(*Nyáray Antal mint modell*) Alig menekülhetek el az újpesti rablókaland póruljárt hősei, megmozdultak a budapesti mozgókép-képek telepek élelmes igazgatói, hogy második javított kiadásban megörökítsék a világraszóló merényletet. Az eredeti mozgóképek modelljei gyanánt külföldön a legkiválóbb színészek szolgálnak. Ezt a rendszert kezdik itt is meghonosítani. Elsőnek *Nyáray* Antalt nyerte meg a legnagyobb mozi direktora. A kabarék-nak ez az ünnepezt művésze maga mellé vett egy csapat színészt, kocsikra ültek és kihajlattak Újpestre, hogy a kereskedelmi bank fiókjában végigjássák az izgalmas rablóhistoriát. A bank tisztviselői és a szemtanúk állították helyükre a szereplőket, minden szerepet színész játszott végig, csak *Stern Sándor*, a praktikánsok mártírja ragaszkodott a maga szerepéhez.

Nyáray volt *Antosevics*, a főharamia. Ma-

menekült, egészen pontosan emlékszik, hogy zuhanása közben érezte, hogy élete utolsó pillanatát éli és ebben a válságos percben elvonult lelki szeme előtt egész multja. Nem érzett semmi félelmet, semmi fájdalmat, csak utóbb, a mikor már biztos helyen tudta magát. Vanak viszont olyanok, akik eszméletüket rögtön elveszítik és önkívületi állapotban álmódják végig egész életüket. Akárhány eset van, hogy súlyos betegek közvetlenül a halál előtti néhány órában sokkal jobban érzik magukat. Főleg a különféle belső betegségekre áll ez az eset. A tüdőgyulladás, vagy has- és mellhártya lobnál. A környezetet remélni kezd és néhány órai jólét után a betegség teljesen megfordul és a haláltusa veszi kezdetét. Boldogok azok, akik mintegy álmodva, vagy alva mennek a tulvilágba. Azok nem szenvednek. Ez az állapot az euthanázia, a mit a régi népek is ismertek és dicsőítettek. Ez az öregséggel járó természetes átmenet a létből a nemlétebe. A régi kor bölcsői mindig foglalkoztak a halállal és *Ciceró* mondja: Boldogan és hálásan kell a megváltó halált üdvözölnünk. A lélek megszabadul bilinesétől és a tudat, hogy örök hazánkba költözünk, boldogsággal töltheti el szívünket és nem kesergéssel. A kínai térítő, *Konfuciusz* pedig így szól: Sohase keseregj testvéred halálán. Az élet és a halál Isten kezében van és az ember kell, hogy meghajoljon Isten nagysága és bölcsesége előtt.

gát az orosz legényt is megszegyenítő vakmerőséggel rontott be. Browningját a személyzetre emelve. Eleitől végig élethűen játszott. A másik főszerep *Ferenczy* Károlyé volt, aki hajmeresztően villogtatta *Piaskovszki* törét. De a kodak előtt az öröklét számára senkisémet viselkedett hősiebben, mint a gyakornok, aki még akkor is bátor volt, mikor a szövegkönyv szerint fejbe kellett kólintani a revolverrel. Nem csoda, arra gondol, hogy a moziban *Lánczy* Leó is meg fogja nézni a rablás másodpéldányát. Ott már nem veszedelmes.

(*A milliomos konferanszié-kisasszony*) A gazdag bunyevácok fővárosában, Szabadkán végzetes baleset ért egy műkedvelő konferansziét. Ezt a divatba szaladt szerepet egy ottani milliomosnak különben csinos és nagyreményű leánya vindikálta és megfelelő buzgalommal készült a forró estére. Rögtönzésről lévén szó — amint konferansziéhez és közönségéhez illik is — már hetekkel előbb kiosztották a szerepeket. X. ügyvéd urnak meg volt hagyva, hogy ezt vagy azt a szellemességet végszóra süssse el. Y. bankfiúnak ismét más volt a föladata. Ámde rendező rendez, előadás végez. Föllépett a rém: a lámpaláz és a berendelt közbeszólóktól kincsekért se lehetett a közbeszólásokat kicsikarni. Így aztán természetesen sokat ígérő „rögtönzései” is kutba estek.

Növelte a tragédiát, hogy valaki mégis közbeszólott, de az az egy igazán önkéntes volt, akire a bájos konferáló hölgy nem számított. A kisasszony indulatos volt, hogy éppen egy föl nem huzott közbeszóló szuperált és szellemességnek szánt haraggal rászólt:

— Azért a két koronáért kár annyit beszélni!

Épp úgy hatott ez, mint mikor a társaságban néma és bémész emberre rászólt valaki, hogy ne felejtse a szavát, majd ott folytassa, ahol elhagyta. És hogy teljes legyen a szomorúság, a konferanszié elvesztette a följegyzéseit, amelyek maliciózus kezekbe kerültek. S így mindenki megtudta, hogy az el nem mondott riposztok ezt a címet viselték: *Rögtönzések*.

(*A cakkumpakk*) *Schönaich* hadügyminiszternek kedveskedni akart egyik delegátus és főlelevenítt előtte néhányat a Nagy Endre kabaréjában előadott katonai aktualitások közül. A tábornaszernagy érdeklődve hallgatta a szellemességeket és kijelentette, hogy szívesen elmenne a szakmájába vágó előadásra, ha értene magyarul. Különösen tetszett neki a katonai híres keserves borjujáról szóló vicc. A manővert mutatják be a színpadon és *Sajó Géza* fegyver és borju helyett széket kap a vállára, mert így parancsolja a generális, *Nagy Endre*. *Sajó* tiltakozik:

— A fene egye meg, de nehéz és ha baj van, le sem löhetem vele az ellenséget.

— Tudd meg fiam, — mondja erre Nagy Endre — a cakkumpakkba nem az a fontos, hogy elsüljön, hanem hogy — *nehéz legyen*.

Schönaich jót nevetett rajta és följegyezte, hogy ezt az ötletet a legközelebbi katonai reformoknál érvényesíteni fogja.

TANÚSÝ.

(—) Tanító gyűlés. F. hó 29-én tartotta meg a D. M. T. E. marosmelléki fiókköre rendes őszi gyűlését Temesszépfalun. A gyűlésen számos tag és a községi előjáróság vett részt. A gyűlés tagjai, miután kimerítve volt a gazdag tárgysorozat, banketre gyűltek össze ahol szép magyar nótákat énekeltek, melyeket *Weber* szépfalusi kántortanító vezetése mellett adott

elő a dalárda. Az eredmény meglepő volt mindenkire nézve, mivel a dalárda összes tagjai németek. De oly szép kiejtéssel énekeltek a szebbnél-szebb magyar nótákat, hogy felejthetetlen lesz azok előtt, kik jelen voltak.

Titokzatos halott.

Meggyilkolták vagy halálra gázolták?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31.

Az aradi rendőrségnek is megvan tegnap óta a maga titokzatos ügye. Ha nem is nagyarányú és nem is sasrepeinek benne panama lovagok, kirabolt bankok, de elég titokzatos és homályos bűnügy, a melyben tegnap óta a detektívek nyomoznak. Egy emberélet pusztulásáról van szó, a melyről valakit felelősségre kellene vonni, ha lehetne. Egyelőre nincs tettes. Egy ember a kórházban kiszívott, anélkül, hogy kihallgatták volna, anélkül, hogy halála rejtélyes körülményeiről beszámolhatóit volna.

A titokzatos ügyről ezeket írjuk:

Tegnap délután a Vár-utnak egyik árkaiban megtalálták eszméletlen állapotban *Harducz* Ádám arad-ségei lakost. Délután három órakor indult el Sága, Kert utca 20. alatti lakásáról. Teljes józan állapotban vált el hozzátartozóitól, akiknek megmondotta, hogy a vásártérre megy, meri tehenet akar venni. Pénzt is vett magához s a vele közös háztartásban élő asszonyának tréfásan odaszólt, hogy most vigyázzon fog magára és nem tér be kocsimába.

Fél négy órakor telefonon értesítették a rendőrséget, hogy *Harducz* eszméletlen állapotban fekszik a fentemlített helyen. A helyszínerre *Berecs* Ferenc kapitány, ügyeletes rendőrtiszt és *Hecht* Adófi dr. mentek ki. *Harducz* vérben, holtan feküdt, kezén és lábán zúdástól eredő véraláfutások, feje hátsó részén tátongó seb volt. Az értesített mentők megjelentek a helyszínen s beállították a kórházba.

A rendőrség részéről tőbbek között kizárólag arra, hogy kihallgassák, de *Harducz* egy pillanatra sem nyerte vissza eszméletét. Reggel hat órakor meghalt anélkül, hogy kihallgathatták volna.

Ma reggel teljes erővel megindult a nyomozás, amelynek adatai azonban semmi világosságot nem derítettek a titokzatos halál, esetre. Az elhunytat fiát hallgatták ki s ez azt mondotta, hogy apja szokott inni s lehet, hogy tegnap is ittas volt, aztán valami kocsi alá került, mely keresztülment rajta.

A rendőrség tudomására jutott az is, hogy egy munkásleány látta amint a kocsi leszállott s az eltiport embert az árokba cipelte. Ennek a leánynak a kitértét kutatja most a rendőrség, mert igen furcsának találja, hogy a tegnapi forgalmas napon, épen azon az uton, mely a vásártérre vezet, csak egyetlenegy szemtanú látta volna, amint *Harducz* a kocsi alá került.

Kihallgatták továbbá a *Harducz*-zal közös háztartásban élő asszonyt is, aki a fiával elmentélesen azt vallotta, hogy *Harducz* teljesen józan volt, mikor hazuról távozott.

Több adat eddig még nem volt kinyomozható s a homályos eset felderítése akkor indulhat meg teljes erővel, ha a hulla felboncolása után az orvosokérték is elmondják véleményüket egy a külső, mint a belső sérülésről.

A város halottjai.

Mikor a kereszték fölé
Leszállt az őszi este,
Három fiu a temetőt
Titokban fölkereste.

Három fiu a friss sírok
Medves tövébe hágott,
S magával mindenik kivitt
Könnyeket és virágot.

A kegyelet virágait
És könnyeit a bunak.
Ez a kis séta oly nehéz
A három gyász-fiunak.

Az egyik a keresztre rogy
S kesereg lelket-zuzón:
„Pihenj, én halvaszületett
Én édes Westinghous-om“.

Te tanítottál arra meg,
S ezt nem mossa el semmi:
Egy apró kudarc kedvéért
Kár Párisba kimenni.

Legyen könnyű neked a föld,
Ez imát ejti ajkunk:
Oly könnyű, mint amily nehéz
A pótdó mirajtunk“!

A másikat a fájdalom
Legyűri, szinte fáradt,
Ugy gyászolja meg a szegény
A városi szeszgyárat.

És Vince, — vad fájdalmadat
Nem engesztelted még ki?
Az aradi műegyetem:
Ez a halottja néki.

Es sírnak mind a három
Fél öttől este hétig,
Mert minden tudomány közül
Ők ezt legjobban értik.

A hogy a fájdalomuk kitör,
Abban oly mély hatás van:
Csak hinni tudna mindenik
Ah, a föltámadásban!

De mintha jósló hangja vón'
A zizegő fűzfának:
„Mí megszületni nem tudott,
Az soha föl nem támad!“

HAZAMENT A KIRÁLY.

Az udvari különvonatot kitélték a kocsiaktárból, óvatos gondossággal kitakarították és befűtötték s ma délbén, a közép-európai időszámítás szerint pont tízenkétóra harminc perckor elindították Budapest nyugati pályaudvaráról, hogy vissza vigye Wienbe felsőes utasát, a magyar királyt. Ludvígh Gyula, a máv. főőparancsnoka maga adott jelt az indulásra és a vonat a pályaudvarra bebocsátott kis közönség éljenzése és lojális kalaplengetése között elrobogott az osztrák császárváros felé.

Szeptember nyolcadikától október végéig volt Magyarországon a magyar király. Ezt a majdnem két hónapi időt a veszprémi királynapokon kívül ugyszólván s kizárólag a budai várpalota gyönyörű termeiben töltötte. Ott látta vendégül bolgár uralkodótársát, akire — mint a következmények mutatták — egy kissé variálva csakugyan ráillik a shakespearai mondás: Mint fejedelem ment

oda és mint eár jöve ki. Ott fogadta vendéglátását a spanyol királyi párnak, ott mondta el trónbeszédét két ország delegátusainak s ott adott audienciát a magyar miniszterektől kezdve a külföldi diplomatákig mindama sokaknak, akik eléje járultak.

Már az bizonyos, hogy még az idegenforgalmi vállalatok sem rendezhették volna sikeresebben a budapesti királynapokat. Főhercegek, főhercegnők, külföldi uralkodók, miniszterek, királykísérők, diplomaták, sok csillagos, aranygalléros katonák és végül a külföldi újságírók igazán egymás kezébe adták volna a budavári palota kilincseit, ha nem lakájok nyitották volna ki előttük a szárnyas ajtókat. Volt udvari bál is, delegációs ebéd is, templomfelszentelési és szoborleleplezési ünnepély, anarkista-vadászat, — volt minden, ami csak két hónap alatt egy világ városban történhetik. Sikert ez alatt felforgatni a balkán békét is és elérni azt, hogy a Times és a Temps, a Mucsai Harsona és a konstantinápolyi Ikdam Budapestről keltezett táviratokkal töltött meg az oldalakat.

Ma délbén azután elrobogott az udvari vonat — és ezzel vége a királynapoknak. Két hónapig csakugyan székesfőváros volt Budapest, ma délutánra pedig megint csak főváros lett belőle. Nekünk vidékieknek magasan álló, irigylett, szépséges fővárosunk, de a külföldnek alig ismert, politikailag nem számító, Linz, Grác, vagy Prága rangján levő nagyváros. Pedig, hogy méltó a királyok lakhelyére, azt ez a két hónap eléggé megmutatta még azzal is, hogy egy valódi anarkista fogást sem tud felmutatni krónikájában. Ha még ezt sem méltányolják az uralkodók, akkor igazán nem tudjuk, mivel lehet megnyerni a koronás fők tetszését.

Luegerék és a bécsiék ugylátszik jobban értik ezt. Ferenc József, ha Bécsbe megy, haza megy, míg ha Budapestre utazik, csak vendégségbe jön hozzánk. A bécsiék még a két hónapot is sokallották, mi a tizet is természetesennek találják. Lojálisan éljenzünk és hódolatteljesen lengetjük a kalapunkat, miközben az udvari vonat felsőes vendégünkkel hazafelé robog.

A vendéglős leánya.

Inzultált selyemtenyésztési felügyelő. —
Érdekes tünpör Orcifalván.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31

Arad közelében, O cífalva községben járásbirósági tárgyalás volt tegnap. Orcifalvának magának ugyan nincs járásbirósága, de a pörben, melyet a község több intelligens embere vitt a vingai járásbiróság elé, olyan bonyolult esetek felett kellett döntenie, olyan sok tanút kellett kihallgatni, hogy a vingai járásbiróság kiszállott Orcifalvára és ott tartotta meg az érdekes tárgyalást. Érdekes volt a tárgyalásnak előzménye is, de érdekes volt a váratlan befejezés is, amely után a pörösködő felek: egy előkelő orcifalvai hivatalnok, a község vendéglőse, annak felesége, leánya és ismerősei, akik mint egymás elkeseredett ellenségei mentek a tárgyalásra, mint jó barátok távoztak a bíróságtól.

Szép tavaszi estén, májusi vasárnapon történt a dolog, amely alaposan megzavarta Orcifalva csendjét. A község nagyvendéglőjében, melynek Unterweger Ádám a tulajdonosa, kedélyes társaság volt együtt ezen a vasárnapi estén. Egy hosszabb asztalnál mulatoztak: maga a tulajdonos, annak felesége és leánya s a család több jó ismerőse. Kedélyes poharuzás közben már éjfél felé járt az idő, mikor beállított a vendéglőbe Karkas Károly selyemtenyésztési felügyelő. A fiatal embert, aki már négy év óta van Orcifalván, kedvleték az ottani társaságokban és ezen a vasárnapi éjszakán is éppen egy családi estélyről ment a vendéglőbe, amelynek tulajdonosát és családját szintén jól ismerte. Kissé ittas fővel állított be a vendéglőbe, ahol azután az újabb ital még jobban feltüzeltte. Elfelejtkezett magáról és kérkedő hangon szolt oda a mulatozó társaságnak. Mikor látta, hogy onnan senki sem reagál, kissé merészebb lett és úgy viselkedett, hogy a vendéglős kénytelen volt őt a távozásra felszólítani. Ennek nem lett semmi eredménye. Ekkor a vendéglős szép fiatal leánya odaszólt Karkasnak:

— Ugyan kérem, hogyan tehet egy intelligens ember ilyesmit!

Karkas, aki ekkor már teljesen elvesztette józanságát, durván válaszolt a leánynak. Ezen most már annyira megbotráncozott a társaság, hogy együttes erővel kidobták a fiatal embert.

A kidobás — ami ilyen előzmények után érthető is — nem történt valami kiméletes módon, úgy, hogy Karkas testi sértés vétsége miatt feljelentést tett Unterweger Ádám, annak neje és leánya, továbbá Unterweger Fidél, Duk János, Ortman János és Bloch József ellen. A bepöröltek viszont becsületsértés miatt vádolták be a selyemtenyésztési felügyelőt.

A legmagasabbfoku kölcsönös ellenségeskedéssel indultak meg a pörök. Karkas igen sok tanút jelentett be a vingai járásbiróságnál, amely tegnapi tüzte ki Karkas pörének tárgyalását. A fiatal ember elösmerte ugyan, hogy ittas állapotban vétett az illem szabályai ellen, de azt akarta a sok tanúval bebizonyítani, hogy olyan súlyos kidobást, amilyenben réze volt, nem érdemelt meg. A bevádolt vendéglős és családja, valamint ismerősei szintén sok tanút jelentettek be úgy, hogy a vingai járásbiróság tegnap reggel kiszállott Orcifalvára és ott tartotta meg a tárgyalást.

A tárgyalás előtt a bíró békítgetni kezdte az elkeseredett haragosokat. Azok hajlandóknak is mutatkoztak a békülésre, ha mindegyik megfelelő elégtételt kap. Megkezdtek a tárgyaláso-

kat és a békét sikerült is megkötni. Karkas kijelentette, hogy visszalép a pertől, ha viszont a vendéglős, annak családja és ismerősei is visszavonják a becsületsértési pört. Azok elfogadták a feltételt, mire kölcsönösen teljes béke jött létre.

Halottak napján.

1. A pig özvegy.

A király az asztal közepén.

Ha a könyomatos ujság elírja magát.

A királynak reggelénként kézbesíteni szokták azokat a hírlapközleményeket, amelyek őt közletről érdeklik. És hiába! a király is szereti elolvasni, hogy mit irnak például az ő ebédjéről. E célra külön félhivatalosak vannak megbízva, hogy a lapokat tudósításokkal ellássák s ezek a tudósítások kerülnek másnap a király elé. Így jutott a királyhoz ma reggel az ő tegnapi udvari ebédjéről szóló félhivatalos közlemény. A király elolvasta és ahogy elolvasta, elkezdett nevetni, de úgy nevetett, olyan jóízűen, hogy ez megért neki egy annektált tartományt. Hivatta is nyomban a kabinetiroda főnökét, Schiessl lovagot és ezzel fogadta:

— Kedves Schiessl, sokat nevettem életemben, de ilyen jót még nem nevettem.

A lovag igen örvendett a király jókedvén és őfelsége meg is magyarázta következőleg:

— Mondja csak kedves Schiessl, hol ültem én tegnap az ebéden.

— Az asztalnál, felséges uram ...

— No ugy-e? És lássa, ide az van írva, hogy: „A király a gyönyörűen terített asztal közepén foglalt helyet.”

— Nagyon jó, nagyon jó. De bizonyosan úgy értették, hogy az „asztalfőn.”

— Nem, kedves Schiessl. Eleinte én is azt gondoltam. De tovább olvastam és ime, ezt találtam: „A király előtt hatalmas ezüst vázában óriási krizantémumok pompáztak s jobbra és balra az asztal közepén még öt-öt hasonló krizantémum-csokor állott.” Tehát kétségtelen, hogy az asztal közepé nem az asztalfő, hanem az, ahol jobbra és balra még öt-öt krizantémum-csokor állott. Kétségtelen, hogy e krizantémumok között ültem. Jaj, de szép lehettem, kedves Schiessl ... Kár, hogy le nem fotografáltak.

Az isten áldja meg a derék könyomatos, azt a Magyar Tudósítót, hogy megneveztette az öreg királyt, aki jobban tud magyarul, mint a Tudósító, melynek a neve magyar.

A VIDÉKI KAILINGEREK.

A vízmérő-panama új szenzációi.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 31.

A Kuncz-féle vízmérő-panama ügyében az újabb nyomozás igen érdekes és számos vidéki városi tisztviselőt kompromittáló adatot hozott felszínre. A vízmérő-órák érdekében olyan lelkesen vesztegett Kuncz a vidéken is, hogy már maga a boroszlói gyár is megsokallta hivatalnokának ilyen nagyfokú buzgóságát.

A vizegyalat az adatai szerint — mint fővárosi tudósítónk táviratozza — első sorban több vidéki mérnök van érdekelve ez ügyben. A boroszlói gyárnak és Kuncznak könyveiben szerepelnek többek közt a következő főmérnökök és mérnökök:

Vitális Márton Szobathelyről,
Wamoser Lajos Sopronból,
Tóth Mihály Szegedről,
Rauch János Pécsről,
Köszeghy József Nagyváradról,
Hubert István Kelozsvárról és
Bodonyi Odön Szobathelyről.

Jellemző, hogy akadtak olyan vidéki tisztviselők is, akik a legcsekélyebb óvatosságról is megfélekedtek. Kuncz iratai közt ilyen levelet is találtak:

Kérem foglalja irásba megállapodásunkat, hogy a províziót rendszeresen meg fogom kapni. Én viszont garantálom, hogy kétszer annyi vízmérő órát hozat a város, mint amennyi praeliminálva van.

Szobathelyre, Pécsre és Nagyváradra főképen pezsgő-ajándékokat küldött Kuncz. E lekenyerezéseket olyan mértékben üzte, hogy boroszlói igazgatója is megsokallta azt és ezt a levelet írta Kuncznak:

Nem hittem volna, hogy olyan tehetetlenek a magyar hivatalnokok. Még kis országban lakik maga. Pétervározt és Moszkvában találkoztunk ilyen kaposi emberekkel, mikor én ott dolgoztam számunkra. Mérsékelje már a kiadásokat.

Egyik fővárosi estilap mai jelentése szerint ezeken kívül arra is rájöttek, hogy a panama számai a földmivelésügyi minisztériumba is elvezetnek. Ha valamelyik vidéki városban nem tudott Kuncz teljes célt érni a tisztviselőknél, akkor elérte célját a földmivelési minisztérium vizügyi osztályában. A városi határozatok ugyanis a belügyminiszterhez, onnan pedig az illető reszortminiszterhez kerülnek. Kuncz kijárta azt, hogy a felterjesztett vagy megfelebbezett városi határozatoknál kötelezővé tette a földmivelésügyi minisztérium az olyan vízmérő órák használatát, amilyeneket csak a boroszlói gyár készít.

Érdekes, hogy mikor a panama Budapestén kiderült, Kuncz táviratilag kért Boroszlóból, a vízmérőóra gyártáshoz szükséges modelleket és munkásokat, hogy így a budapesti gyárba esetleg kiküldendő bizottságnak valamit felmutathasson. Nemrég Schreiber, a boroszlói igazgató ezt írta Kuncznak:

„Elég volt a komédiából! Küldje már vissza a munkásokat, mert itt szükség van rájuk! Köszönöm egyébként, hogy olyan ügyesen rendezte a dolgot.”

A budapesti rendőrség sürgős átiratot intézett az összes említett vidéki városok rendőrségeihez, hogy a nyomozást az illető városokban is megkezdjék.

Közgyűlés elé a Laendler-ügyet!

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31.

Az építészeti és városrendezési bizottság ma délután Lőcs Rezső gazdasági tanácsnok elnöklésével tartott ülésén a legkiválóbb szakférfiak által is megcsodált Boros Béni-tervek jövő fejlődésére kiható kérdéssel foglalkozott. Arról volt szó, hogy a mult hetekben pusztító tűznek áldozatul esett Laendler-féle faterlepen épüendő gőzfűrészfűrészes részére kiadassék-e az ideiglenes építési engedély, vagy pedig a tűz alkalmával megnyilatkozott közvélemény szava hallgattassék-e meg s a kérelmező cég elutasíttassék?

Ennél a kérdésnél egyhamar nagyobb jelentőségű nem került megvitatásra a fentebb említett bizottságban. Eltekintve attól, hogy — mint azt jeleztük — ott a sajnálatos tűzvész helyén nemcsak a szomszédok, hanem a hatóság személyei, tűsoltóparancsnok, rendőrfőkapitány és sok mások, de meg a város több lakossága az első rémes látvány hatása alatt a *deleaturs* mondotta ki s büns könnyelműségnek bélyegezte azt az eshetőséget, ha oda ismét gőzfűrészfűrészes épülne; eltekintve ettől, hangsúlyoznunk kell, hogy a kérdés megoldására egyetlen hivatott tényezőnek, a város törvényhatósági bizottságának közgyűlését tartjuk.

Az a felzudulás, melyet a környékbeli lakókból a félelem váltott ki az első pillanatokban keletkezett pánik, még ma is eleven és élénk. A Boros Béni-terre nyíló telep további sorsa tehát oly momentum, melyért felelősséget sem a gazdasági tanácsos, sem a közgyűlés, sem valamely bizottság nem vállalhat.

Es a kérdés egyes egyedül az egész polgárság képviselő testülete elé tartozik. Annak kell döntenie, mert a jövő generáció előtt ennek kell minden város fejlesztési tervét a felelősséget is viselnie. Sem egyes ember, sem bizottság itt egyebet nem tehet, minthogy a közérdek szempontjának szemmel tartásával az új gőzfűrészfűrészes építésére vonatkozó összes részleteket pragmatikus sorrendbe szedve, az ügyet a közgyűlési határozat számára előkészíti. A többi a törvényhatósági bizottság összességének a dolga. Ki kell vinni a legnagyobb nyilvánosság elé.

Az vitassa meg és mondjon ítéletet. A városrendezési szabályrendelet második paragrafusára határozottan és imperativo mondja ki, hogy minden gyárépítési kérdésben a közgyűlés a döntő fórum. Ez a szakasz nem szól ideiglenes vagy végleges építkezési engedélyekről, hanem korátlanul és feltétlenül a közgyűlésnek tartja fenn az első és utolsó szót. A tanács a bizottságokkal egyetemben javaslatot tartozik terjeszteni a közgyűlés elé s a törvényhatósági bizottságnak ugyancsak joga azokat elfogadni vagy elvetni.

Nagyon helyesen cselekedett Lőcs Rezső gazdasági tanácsnok, mikor az építési engedélyt kérő céget meghalgatta és tudomásul vette azokat a feltételeket, melyeket az építési engedély megadása fejében a cég a város közérdegeinek megajánlott, de azok mérlegelésre elfogadása vagy visszautasítása felett az idézett szabályrendelet értelmében nem szabad döntő határozatot hozni mással, csak a döntést magának fentartott fórummal, a közgyűléssel.

November tizenegyedikére hívja össze a polgármester a törvényhatósági bizottságot s ha az ügy elintézése nem tűr erre az időpontra halasztást, tessék egy rendkívüli közgyűlést di-

rektó az építkezési engedély megadása fölötti döntés céljából összehívni.

De közgyűlés döntése az ügy felett, mert így kívánja ezt a nyilvánosság, mely ennél az ügynél el nem kerülhet.

Halottak napján.

2. A bánatos özvegy.

Háromszázezer korona a vidéki szinigazgatóknak.

Szendrey Mihály nyilatkozata. — Államsegély — a holdban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31.

Lapunk más helyén részleteket közlünk abból a cikkből, amely *Az Ujság* mai számában jelent meg, s amely a budapesti Operánál tapasztalt tarthatatlan állapotokat tárja föl. E cikk főleglenti, hogy háromszázezer korona évi szubvenciót kapnak a vidéki szinigazgatók opera-előadásokra. Ugy látszik azonban, hogy itt valami hiba van, ami Szendrey Mihály szinigazgató alábbi nyilatkozatából is kitűnik. Ez a szubvenció nyilván csak a holdban van.

Ugyanis az Aradi Közlöny ez ügyben kérdést intézett Szendrey Mihályhoz, az aradi Nemzeti Színház igazgatójához és érdeklődtünk, mennyit kap Arad a kultuszminiszter által a vidéki színházak operaelőadásainak segélyezésére szánt háromszázezer koronából. Itt adjuk minden kommentár nélkül Szendrey meglepő nyilatkozatát:

— Hogy mennyit kaptam a kultuszminisztertől az operaelőadások támogatására? *Semmit, egy fillért sem.* Magam is olvastam az *Ujságban* azt a cikket és ugyancsak meglepődtem, mert sejtelmem sincsen, melyik vidéki szinidirektor részesült ezen a címen segélyben, mikor én, aki egy szezonban körülbelül ötven operaelőadást rendezek, nem kapok segélyt. Tavaly a szinügyi bizottság útján kérvénnyel fordultam a kultuszminiszteriumhoz. Igazoltam, hogy az elmúlt színházi idényben negyvenhét operaelőadást tartottunk és ez alapon segélyt kértem. Rövid idő múlva leérkezett a miniszterium döntése: *fedezet hiányában elutasítottak.*

Ezt mondta Szendrey. Most pedig mi mondjuk, hogy voltaképpen hát mire is adják ki azt a háromszázezer koronát?

Müller Károly a kulisszák között.

Egy színészről visszaemlékezései.

A színházi pikantériákra éhes publikum most e cím elolvasása után azt gondolja, hogy itt csaklan-dós történetet fog olvasni arról: hogyan forgolódik a színházi kulisszák között Müller Károly s milyen negédesen mondja Arad képviselője egyik másik énekesnőnek:

— Nagysád is híve a többes számú szavazásnak?

Vagy ezt:

— Az új választói jog szerint a kabinetbe nőket is bevonunk.

Hát nyájas olvasó most tévedni méltóztatik. Müller Károly ezeket nem mondja a színésznőcskének s nem ilyen célból járt a kulisszák között — tizenöt évvel ezelőtt. Hogy csakugyan ott járt e, azt nem mi állítjuk, hanem *Dercsényi Etelka* színész, aki az utóbbi években a színpadon kívül élt. Tizenöt esztendő előtt tagja volt az aradi színházszövetségnek. Azt mondja, akkor kedvesebb napok virradtak a muzsa fiaira és leányaira. Emlékeit kis könyvben gyűjtötte össze, amelynek most jelent meg a tizedik kiadása. Ebből közlünk azt az apró történetet, amely elmondja: hogyan került Arad mostani képviselője a színházi kulisszák közé.

Ugy 15 év előtt, amikor Aradon képviselőválasztásra készülöttek — írja *Dercsényi Etelka* — szép emlékezésű Atzél Péter volt a függetlenségi képviselőjelölt. Jéformán az egész város népe Atzél Péterért állt „sorompó” ba, valóságos Atzél-láz volt a városban.

A választó közönség között én és kis hugom — Atzél tollakkal ékesítve, — jártunk-keltünk egész este, míg csak a színházi előadásra nem kellett menni... Persze, a közönség és a mi legnagyobb örömünkre, Atzél Péter lett képviselőnek megválasztva.

Aznap este a színházban „*Szegény Jonathan*” ment. Kis hugom a bál jelenésben a frizuráját és ruháját Atzél-tollakkal díszítette fel nyílt színpadon. Tapolczay a darabban (az egyik szereplő volt) azt mondta a hugomnak:

— Edes Jolánka! adjon nekem egy tollat.

És szután a hugomtól kapott tollat feltűzte a kabátjára. Jelenésükről kijöve, az ügyelő (Torday Károly) nagy vehemenciával jött eléjük és hugomra elkezdett kiabálni, amiért az Atzél tollakat feltűzte és a „politikát” a színpadra merete vinni.

Én hugomnak védelmére keltem, mondván, hogy abban semmi hibát nem látok, hiszen Tapolczay is feltűzött egy tollat.

— Micsoda! — szörnyűködött Torday, — hát hogy jön a maga huga Tapolczayhoz? Ami szabad „Jupiternek”, az nem szabad az „ökörnök”, a huga „kezdő”, egy senki, egy semmi, stb. stb. majd felírom a „bárány”-kát, (báránykának nevezte a de-lükenseket.)

Előadás után, otthon hugommal ketten hadi tanácsot tartottunk, hogy mi tévők legyünk, mert féltünk a szigorú színházi törvényszéktől.

Tanácskozásunk eredménye aztán az lett, hogy másnap felkerestük Müller Károlyt, akiről tudtuk, hogy a szini bizottságnak tekintélyes tagja és a 48-as kör elnöke, nemes lelkületű és hazafias érzelmű egyéniség.

Ugy is tettünk; elmentünk hozzá, elpanaszoltuk neki a dolgot. Ő megvizsgált bennünket, biztosítva bennünket, hogy ő majd rendbe hoz mindent.

Hszen — mondotta ő — a kicsinykét honleányi nemes érzelmeknek olyatán meggyilvántalásáért nem hogy büntetés, de díszret illet meg...

Másnap délelőtt javában folyt a próba, egyszer

csak észre vesszük, hogy a színészek közül többen jönnek mennek, suttognak.

— Itt van Müller Károly az irodában, az igazgatóval valamiről nagy hangon beszél.

A dolognak a vége az lett, hogy az igazgató az ügyelőt megpírongatta, amiért neki olyan kellemtelenséget idézett elő, hugonnak pedig semmi bántódása sem történt, amit Müller Károly közbenjárásának köszönhetett.

A novemberi előléptetések.

A tábornoki karban. — Az aradi helyőrségben.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítője. —

Arad, október 31.

A hadsereg rendeleti közlönyének november elsejei száma meghozza a katonai novemberi előléptetések jegyzékét. Az előléptetések közül fővárosi tudósítónk távirata alapján a következőkben hozzuk a hadsereg és honvédség tábornoki karban, valamint az aradi helyőrségnél történt változásokat.

A közös hadseregnél a következő előléptetések történtek:

A tábornoki karban: Tábornagyok lettek *Windsor Antal, Potiorek Oskár, Frank Liborius, Wersbach Emánuel és Hötendorfi Conrad Ferenc* altábornagyok. Tábornokok lettek *Appel Mihály, Grünweig Artur, Hoffmann Oskár, Tertjanszky Károly, Hausenplas Alfréd, Maixner Oib, Maixner Hugó és Strasser Károly* vezérőrnagyok. Vezérőrnagyok lettek: *Mattenovics Ernő, Poljacek Henrik, Zerbs Alfréd, Kogutovitz Károly, Fabricii János, báró Rheinsberg Hugó, Scholtz Ferenc, Zebtvitz Alfréd gróf, Arz Artur, Raffai Alfréd, Rechbach Flópp br., Schmidt Pál, Georgi Ferenc, Gyónap Rihárd, Kucsera József, Zunac György és Novák Artur* ezredesek.

A honvédség tábornoki karban:

Vezérőrnagyok lettek *Zunac György és Nemes Ede.*

A honvédség alvezérségénél ezredesek lettek: *Istvanovits Miklós, Neuschl Ferenc, Turcer Imre és Fischer Dezső* alvezérek.

A lovasságnál alezredesek lettek: *Nagy Miklós, Pantosy Sándor, Kis Aladár, Gérey József, Csorba Ferenc és Ricsóváry Béla.*

A fegyvergyári műszaki tiszték állományában ezredessé lett *Hoffmann Lipót* alezredes, a kitértő urlovas.

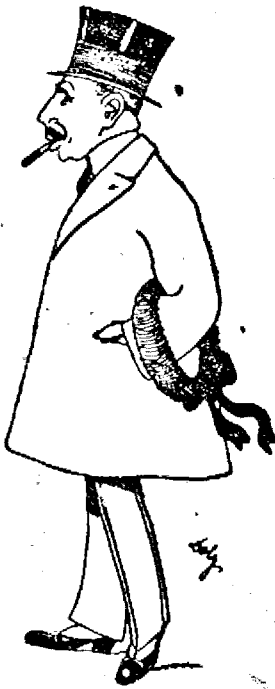
Az aradi helyőrségben:

Bélafalvi *Fekete Miklós* ezredes, a 34-ik gyalogdandár parancsnokát *vezérőrnaggyá*.

Alezredessé nevezték ki a kir. *Matskassy Ferenc* őrnagyot, **törzsorvossá** *Schwarz Dávid* dr. ezredorvost a 12-ik huszárezredben. *Schwarz dr.* törzsorvost egyúttal áthelyezte a 33. gyalogezred egészségügyi főnökévé. **Őrnaggyá** lépett elő *Standiszky Henrik* a 3. huszárezred pótkeréti parancsnoka, aki megmarad jelenlegi szolgálati helyén. A 33. gyalogezredben I. osztályú százados *Keszler Gyula* kapitány, II. osztályú kapitányokká *Popovics Konstantin* és *Leitner Oskár* főhadnagyok neveztettek ki. *Leitner* kapitányt a 12. gyalogezredhez helyezték át. *Peasi Lukács* hadnagy főhadnaggyá, *Lösch Adolf, Tóth Sándor* és *Heck Kornél* tisztihelyettesek hadnaggyokká léptek elő. A kizsentsmiki lóvas tüzér osztagnál *widmannstádti Beck Emil* tisztihelyettes hadnaggyá lépett elő.

A temesvári hadbírósnál *Suciu Aron* főhadnaggyot főhadnagy hadbíróvá.

Halottak napján.

3. A vidám örökös.

Sikkasztó kereskedelmi ügynök.

Grácból Aradra szállítják.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31.

Három évvel ezelőtt eltűnt Aradról egy kereskedelmi utazó, aki ellen főnöke sikkasztás miatt büntvádi feljelentést tett. Az utazó megszökött a büntetés elől és családjával együtt külföldre költözött. A törvényszék elfogadási parancsot adott ki ellene. Időközben megállapították, hogy az utazó Grácban tartózkodik. Itt az aradi törvényszék megkeresésére letartóztatták és az eljárás befejeztével Aradra kísérik, hogy bünéért a törvényszék ítélkezze felette.

Az illető *Becski Herman* kereskedelmi utazó, aki 1904-ben *Stern M.* aradi cégnél volt alkalmazásban s a cég számára a vidéken megrendeléseket vett fel. A cég az utazó működésével egy ideig meg volt elégedve, de amikor elszámlolásra került a sor, kitért, hogy *Becski* több rendeléstől kisebb nagyobb összegeket vett fel, amelyek összesen kétszáznegyven koronára rugnak s ez összegeket magánál tartotta. *Stern* ekkor nyomban elbocsátotta utazóját s *feljelentette őt sikkasztás miatt.*

Az ügyesség *Becski* ellen megindította az eljárást, de időközben *Becski* családjával együtt eltűnt Aradról. A törvényszék két ízben, 1907. május tizenhatodikára és ez év január hetedikére is kitért a büntügy tárgyalását, de az idézést az ismeretlen helyen tartózkodó *Becskinek* nem lehetett kézbesíteni. Az ügyész indítványára ekkor a törvényszék elfogadási parancsot adott ki *Becski* ellen, akiről megállapították, hogy családjával együtt Grácban él és ott egy divatárucégnak az utazója.

A törvényszék a múlt hónapban megkezdte a gráci császári ügyességet, hogy az utazót tartóztassák le. Tegnap érkezett ide a gráci ügyesség értesítése, hogy *Becski* már a gráci törvényszék fogházában ül. Az értesítésből az is kitért, hogy az utazó letartóztatása ellen felfolyamodást jelentett be s kérte szabadlábra helyezését, mert, mint mondja, felesége és két gyermeke ő nélküle éhen pusztulnak el, ha nincs, aki keressen nekik. A gráci törvényszék azonban *Becski* kérelmének nem adott helyt és a letartóztatást továbbra is fenntartotta.

Az aradi törvényszék most folyamatban van az utazó Aradra szállításához szükséges eljárást. Ha ez befejezést nyer, *Becskit* hasakísérik, hogy régi büncselekményéért a bíróság előtt feleljen.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Mérsékelt helyárrakkal: *Bleuven* ördög, nagy operetta. Este rendez helyárrakkal: *Kutya van a kertben*, bohózat. (A bérlet.)
Hétfő: *Aida*, opera. *Fodorné Aranka* vendégfellépésével. (B bérlet.)
Kedd: *Carmen*, opera. *Fodorné Aranka* vendégfellépésével. (C bérlet.)
Szerda: *Szerencse fia*, komédia. Bemutató előadás. (A bérlet.)
Csütörtök: *Szerencse fia*, komédia. (B bérlet.)
Péntek: *Varázskeringő*, operett. *Raskó Géza* vendégfellépésével. (C bérlet.)
Szombat: *Dollárkirálynő*, operett. *Raskó Géza* vendégfellépésével. (A bérlet.)

* *Fodorné és Raskó Géza.* A jövő héten két érdekes vendég szereplés lesz a színházban. A vendéglátás sora hétfőn kezdődik. Ekkor lép fel először *Aida*-ban *Fodorné Aranka*, a m. kir. Operaház kiváló művésznője, aki már régebben az aradi publikumnak. Kedden egyik legkiválóbb alakítását, a *Carmen* címszerepét mutatja be a kiváló művésznő. Pénteken *Raskó Géza*, a budapesti Vigaszínház népszerű művésze lép fel vendégként a *Varázskeringő*-ben, *Niki* hadnaggyot játsza. Szombaton *Raskó a Dollárkirálynő* *Dánes László* alakítja. Az összes vendég szereplések rendez helyárrakkal bérletben mennek.

* **A Kölcsey egyesület felolvasása.** November 10-én lesz a Kölcsey-egyesület első felolvasása az új évadban. Mint tavaly, ez idén is a tudomány, irodalom és művészet minden köréből lesznek felolvasások. Az egyesület elnöksége az eszméletű tanúságokat érdekes formában nyújtja majd megnövekedett nagy közönségének. Karácsonyig 4—5 felolvasás van tervezve véve, azon ul is 5. A felolvasók aradi és más honnanzvaló neves egyének lesznek. Az első felolvasásban közreműködnek *Krenner Miklós dr.*, az egyesület alelnöke megnyitó beszéddel és *Somogyi Gyula dr.*, Aradvármegye monografiájának szerkesztője, *Csukor Kálmán* aradi származású budapesti mérnök és *Zerkovite Rudolf*, az Aradhagyai Motorosvasút igazgatója érdekes tárgyú előadásokkal. Az összes felolvasásokra szóló igazolványokat a Kölcsey-egyesület tagjai a könyvtári helyiségben, hétfőn, kedden, csütörtökön, pénteken és szombaton 4—5 ig átvethetik, ha második félévi nyugtatványukat is beváltották. A most jelentkező tagok csak a második félévre szóló 2 korona tagdíjat fizetik. Egy egy felolvasásra szóló külön jegy ára 1 korona lesz.

* **„Kedves Emlékek.”** A következő sorok közlésére kérték föl: Emlékeimet, amelyek a szóban forgó személyek miatt azt hiszem némileg másokat is érdekelni fognak, egy kis füzetben közre bocsájtottam, mely immár X-ik kiadásban került ki sajtó alól. A füzet címe: *Kedves Emlékek*, s kis munkám most már bővebb tartalommal, 96 oldalon jelenik meg. Ára füze 2 korona, díszkötésben 4 korona, s az megrendelhető nálam: *Dercsényi Etelka* Arad, (Csiky Gergely-utca 7. sz.)

* **A Zombory kiállítás.** Azok, akik attól tartottak, hogy az aradi közönség művészi készsége nem elegendő a Zombory-kiállítás kellő méltánylásához, kellemesen csalódtak. A kiállítás modern jellege és Zombory speciális festési modora a közönség körében tetszésre találtak úgy, hogy a tárlati helyiségben Arad műértő közönsége nap-nap után nagyobb számban jelenik meg. A képekre már számos előjegyzés történt.

(*) **Versék címmel** *Pártos Sillárd* kollégánk verses kötetét ad ki. A szerző kéri azokat, akiknél gyűjtő-ív van, hogy azt néhány napon belül küldjék be az *Aradi Közlöny* kiadóhivatalának.

* Az Uránia vasárnapi műsoráról. Szentbravuros ötlettel csillog az Uránia színház nyolc számból álló vasárnapi műsora. Szentkerül a világ legnagyobb természetű csodájáról, a Niagara zuhat gróf készült legújabb mozgókép felvétele, mely ennek a csodás vízre nek egész környezetét bemutatja. Olyan bohózat szerepel a műsoron, amelyek színeit sem engednek a kacagásban. Valóságos remekel ezek a képek a kineamatográfia. Nagy-szerű dráma a Tekovó című, melyben egy el-tévelyedett fiatalember kálváriáját ismerjük meg. Szóval csupa olyan látványos nyújt az Uránia színház, melyek mindegyike a szóra-kosár, a nagyszerű szórakozás biztosítottja.

* Jézus élete és halála. Hétfőn este nyolc órakor mutatja be az Uránia színház a fenséges bibliai drámát, Jézus életét és halálát. A katonazenekar már befejezte a próbákat és az előadás zenés része is olyan művelzetet fog szerezni a közönségnek, amiért külön is érdemes megnézni ezt a pá-ratlan hatású mozgóképet. Egyelőre három es-tén át kerül színpadra a szenzációs kép, mivel több előadásra lehetetlen volt megtartani. Jellemző a kép vonzóerejére, hogy egy év alatt — azóta készült: el a kép — nap nap után színpadra került és legalább két évre való előjegyzések történtek a képre, melyből összesen két példány van Magyarországon. Az egyik az aradi Uránia színház tulajdona, a másik Patheé, aki a képet előállította.

A fakerti vérengzés.

Huszonkilenc izgató vád alatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31.

A fakerti bucsu alkalmával a csendörök és a parasztok között történt véres összeütközés ügyében a környékbeli községek csendőrsége erélyes nyomozást indított, hogy kiderítse, kik vettek részt a verekezésben. A nyomozást rendkívül megnehezítették a bucsun megjelent parasztok, akik a csendörök sortúze után a sebesülteket magukkal vitték és kocsin hazaszállították.

Tíz napi fáradhatlan nyomozás után a csendőrség ma terjesztette be jelentését az aradi ügyészségnek. A csendörök buzgalma eredménnyel járt, amennyiben sikerült nekik majdnem az összes verekedőket kinyomozni. Huszonhat, több községbeli sváb parasztról a csendörök kétségte-lenül megállapították, hogy részük volt a verekezés előidézésében és közülök számosan kisebb-nagyobb sérülést is szenvedtek.

A csendőri jelentés szerint öt ember ellen felbujtás miatt, a többi huszonegy ellen pedig hatóság elleni erőszak bűntette miatt folyik az eljárás. Ezzel azonban a nyomozás még nem nyert befejezést, mert a csendörök tovább kutatnak és valószínűleg rövid időn belül sikerül az összes verekedőknek nyomára jutni.

A véres összetűzés főelőidézőit Marksteinert és Schleich Pétert a bucsu után következő napon letartóztatták s ők azóta az ügyészség fogházának lakói. Fogvatar-tásuk ellen felfolyamodást jelentettek be, amely felett a vádtanács legközelebbi ülésében fog dönteni.

SPORT.

+ Fülelabda mérkőzés volt pénteken, október 30-án a főgimnázium és főreáliskola ifjúsága között. A bírói tisztet Neumer József főreáliskolai tornatanár teljesítette. Tegnap d. u. 4-5-ig a kir. főgimnázium és áll. tanítóképző intézet ifjúsága mérkőztek, mely alkalommal a bírói tisztet Nagy Sándor tornatanár teljesítette.

Mindhárom intézet igen szép eredményeket mutatott fel.

+ Vivás a torna-egyletben. Az „Aradi Torna-egyesület” körében szervezendő vívótanfolyam 1. évi november 3-án, kedden megnyílik. A vívást Neumer József vívómester tanítja. A liceumi tornacsarnokban a feltételek megtudhatók.

Vita a háborúról.

Osztrák delegátusok a magyar tengerészetről.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 31.

M: az osztrák delegációban kissé humoros vita volt a háboru kérdéséről és a magyar tengerészeiről.

A vitát a következőkben ismertetjük:

(Egy barátságos beszéd.)

Az osztrák delegáció a haditengerészet költségének tárgyalásával kezdte mai munkáját. Schlegel kérte a költségvetés elfogadását. Thun gróf kifogásolja, hogy a haditengerészet fejlesztésében nem azaz a tempóval mennek előre, melyet parvédelmünk megkíván. Az új hadihajók sürgős kiépítését fontos szükségnek tartja. De azt hiszi, jobb volna már most mindjárt 20.000 tonnás hajókat építeni, mert a többi nagyhatalomnak is már ilyen nagy hajók vannak. *Sürgetsi a drótnélküli táviró fejlesztését. Hiszi, hogy a háboru kitörésekor, amely soká nem késhetik, flottánk kitűnően meg fogja állni helyét.* A kormányoknak a hadvesztőség ilyen előterjesztéseit honorálni kell. Tudja, hogy a katonai követelések nem népszerűek, de számolni kell ezekkel már a nagyhatalmi állásra való tekintettel is. De Magyarországot is kéri, hogy ne gördítsen akadályt a flotta kiegészítése elé. A magyar tengerpart védelme...

Biankini: *Nincs magyar tengerpart! Csak horvát!*

(„Eredj a pusztára!”)

Thun gróf: A költségvetést elfogadja.

Biankini: Azt hiszi, imádkoznunk kell, hogy legalább tíz évig ne legyen háboru, mert flottánk nem állja meg a helyét. Tudja az olasz követeléseket s a horvát sorsalmakat sorolja fel. A zászló- és jelvénykérdés rendezésénél Horvátországnak éppen olyan jogai vannak, mint Magyarországnak. A magyarokból soha sem lehetnek jó tengerészek. Fáj neki, hogy a tengerészeti parancsnok a magyar delegációban ezt a jelszót adta ki: *Tengerre magyar!* Igazi tengerész csak ezt mondhatná a magyaroknak: *„Magyar eredj vissza a pusztára, mert a tenger a horvátoké!”*

Montecuccoli tengerészeti parancsnok: Elismeri, hogy a tengerészet még tetemes fejlesztésre szorul s reméli, hogy ehhez az eszközöket nem vonják meg tőle. Biankininek fáj, hogy ő ezt mondta: *Tengerre magyar!* Hát kijelenti, hogy bár ezt a felszólítást mindkét állam minden nemzete megszólalja.

Ezután a tengerészeti költségvetést elfogadták. Nevezetesebb felszólalás a közös számvetésnek, a pénzügyminisiterium s a sárószámadások tárgyalásánál sem volt s a delegáció lovag Mandevsky hosszabb bucsubeszéde után, melyben az egységes birodalom gondolat kialakítását kívánta, befejezte tancsozkodását.

HIREK.

BÁCSNÉ.

Ha a halott művésznőket, a poraikban nyugvó művésztalentumokat úgy megtudnák becsülni, mint amilyen mértéktelen kultuszt szoktak az eleven primadonnákkal, automobilhősnőkkel, fertálytehetségekkel üzni: hétfőn kulturünnepe lenne Aradnak. A valóságban szégyen is, hogy nem lesz az; hogy olyan csöndben, körülbelül csak a pályatársak részvételével, szegényes ünnep keretében avatják föl *Bácsné Maár Juliának*, a nagy aradi művésznőnek síremlékét.

Nemcsak az örökké felejthetetlen szeretetreméltóság, hanem az öntudatos művészet nagysága emelte őt a többi színészek fölé. Protekció, baráti összeköttetés nem vitte a Nemzetibe, — vagy talán a szegény férje közp-szerűsége kapcsolta őt is örökre a vidéki deszkákhoz, — de külön, értékesebb színésznő volt a Nemzeti Színház művész-arisztokratáinál. A Csiky Gergely társadalmi színműveinek nagyzó asszonyát, a francia színművek és bohózatoknak kedvesen zsémbes anyósát, a szomorujátékok ezüsféjű nagyanyóit lebilincselő bájjal, a nőiesség csodálatos varázsával adta. Nagyobb színésznő, drámai szempontból tökéletesebb bizonyosan volt nála. De olyan szeretetreméltó, ebben a szerepkörben, csak egy Prielle Kornélia. Az ő mása, folytatása volt Bácsné. Most már mindakettő halottak.

Beköltözött az aradi temető színész-fertályába. Elsőrangú színpadot is el-láthatna az a művészgárda, amely ott egymás köré csoportosult. *Fóris Pista, Nyilassy Matyi, Karácsonyi Mariska, Bács, Bácsné* s valamivel odébb: *Spányi Lenke*. Az operettől a drámáig ugyszólván minden részort. De Bácsnéval a világi társulat leg-értékesebb star-ja állott be.

Holnap délután félőz csöndben, akár egy magánembert, fölavatják a sírkövét. Arad különben se tudott so-hase hálás lenni a művészeivel szemben: miért tenne ép vele kivételt? A színház előcsarnokában esztendők óta hiányzik a párja Szerdahelyi szobrának: a Prielle Kornélia szobra. A közönség önző; csak addig él a művésznek, amíg az mulattatja. Ha csak négy-öt éve azt jövendőli valaki, hogy az aradiak Bácsnét is el-felejtik!... Pedig, úgy látszik, el-felejtették.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 1-én az időjárás: Enyhe, keleten el-vétve csapadék.

— A király bécsi fogadtatása. Bécsből táviratozzák: A király ma délután öt óra-kor Bécsbe érkezett. Az állomáson óriási közönség várta és nagy ovációval fogadta az uralkodót. Schönbrunn előtt *Lueger* pol-gármester a városi tanács és a képviselő-testület élén üdvözlő beszédet mondott, amelyben célzást tett Bosznia-Hercego-vina annektálására is. A király rövid vá-laszában megköszönte az üdvözlést és ama reményének adott kifejezést, hogy

sikerülni fog az annexió ügyét békésen elintézni.

— **Áthelyezés.** A király *Leichtmann* Miksa dr. törzsorvost, az aradi 88. gyalogezred orvos főnökét a kassai 27. gyaloghadosztály egészségügyi főnökévé nevezte ki. A népszerű és kedvelt orvos távozását sajnálattal vették tudomásul mindezek, kik vele érintkeztek. *Leichtmann* dr. háziorvosa volt az aradi tiszti és altiszti összes családoknak s a katonai kórház sebészeti osztályán sok általa operált beteg gondol rá hálaival vissza humanus bánásmódja miatt.

— **Bosnyák küldöttség a király előtt** Fővárosi tudósítónk táviratozza: A király ma délután elutazása előtt fogadta a Bosznia-Hercegovinában lakó szerbek küldöttségét. *Dimitrijevic* dr. szerbjevi orvos volt a küldöttség szónoke, aki köszönetet mondott a királynak szuverenitásának Bosznia-Hercegovinára történt kiterjesztéseért, hódolatát fejezte ki az uralkodó iránt. A király válaszában megköszönte a hódolatot és megígérte, hogy atyai gondoskodásában részesíteni fogja a szerb hivallásukat is. A felség ezután beszégetett a küldöttség tagjaival az annektált tartományok viszonyairól. Egy nemzeti ruhába öltözött földművestől a király a szilvatermés után tudakozódott. A küldöttség tisztelgett *Burján* közös pénzügyminiszternél is és meg akart jelenni *Wekerle* miniszterelnök előtt is, aki azonban mivel nem tudott a küldöttség szándékáról, csak hátfőn fogadhatja azt.

— **Halottak napja.** Csak egy virágszálat adjunk a halottak koszorujából a halál jegyeinek élére visszaváltására! Ezzel a jelszóval nagyszabású akció indult meg Aradon, melynek élén dr. Mülek Lajosné urnő és *Varjassy* Lajos polgármester állanak. A költségminiszter által is engedélyezett gyűlés hatóságilag részét maga *Varjassy* polgármester vette a kezébe, még pedig akként, hogy a József főherceg Szinatórium Egyesület tiszteletét a kerületi negyedesterekkel közölte a célnként s így gyűlnek az adományok a gyűlést ábrító szegény tüdőbetegek felségítésére. A tisztelet (retika) igen izéles kifejezés, oldalunk ezzel a felirattal: „*Adakozunk a tüdőbetegeknek!*” A tisztelet is vannak piombálva s van egy nyílás az adomány befogására. Az egyes retikulákban összegyűlt és megcsámizált pénzt az egyesület hivatalos lapja külső-külső nyugtázza. Az aradi hölgyek Minden-szentek napján (halottak estéjén) temetői gyűlést is fognak rendezni. Az e célból megalkult hölgybizottság élén dr. Mülek Lajosné urnő áll, aki ez alkalomból a következő felhívást intézi azokhoz, akik halottak estéjén elszándokolnak a temetőbe, hogy lerójják szeretteik iránt a kegyelet adóját: *„Az emberszeretet nevében! A József főherceg Szinatórium Egyesület javára „Csak egy virágszálat!” jelszóval gyűjtést indít Aradon egy hölgybizottság, amelynek nevében és megbízásából arra kérem a város érző szívű közönségét, hogy csak egy virágszálnak az árát utasson a mi tiszteletünkbe a kedves halottaik szent koszorujából, a szegény tüdőbetegek felségítésére. Nincs szebb, nincs nemesebb hivatása az emberi jótekonyságnak a tüdővész elleni küzdelem támogatásánál, mert ez elöndű társadalmi és emberbaráti feladat. A begyűlt adományok aradi tüdőbetegek szinatóriumai elhelyezését fogják lehetővé tenni s ez bizonyára még rokonszenvesebb teszi a mi törekvésünket azok előtt, akik megengedik nekünk az emberi szenvedéseket. Csak egy virágszálat! Dr. Mülek Lajosné.*”

Az aradi újságírók az idén, az addigi szokásból eltérően, nem helyének koszorút az

aradi felső temetőben nyugvó két újságíró, *Hrabovszky* Lajos és ifj. *Gily* Ede sírjára hanem a két koszorút önkéntes adományokkal megváltják az aradi újságírók segélyalapja javára. Akik esetleg a megváltás összegéhez még hozzá akarnak járulni, szíveskedjenek azt *Farragó* Részdör, a segélyalap pénztárosához juttatni. Az újságírók délután három órakor tesztülteleg kerestek fel a két sírt.

— **Főnökváltás a vajdahunyadi vasgyárban.** *Wekerle* Sándornak és *Szterényi* Józsefnek a nyáron történt erdélyi kirándulásával áll összeköttetésben a vajdahunyadi állami vasgyárakban történt főnökváltás. *Schaldt* József főbányatanácsos megrongált egészségéért való tekintettel személyesen jelentette be *Wekerle* nek, hogy nyugalmába vonul s helyette a pénzügyminiszter *Bucsek* József addigi gyárfőnök helyettesét nevezte ki főbányatanácsosi ranggal a vajdahunyadi vasgyárak vezetőjévé. *Bucsek* Józseffel a gyár élére európai bíró szakember került, kinek a külföldön ismertebb a neve, mint nálunk, mert *Bucsek* nemcsak elöndű vaskohász, hanem egyike a legelső bányászoknak is. Hogy mily kiváló szakember, megmutatta Gyaláron, ahol évekig mint üzemvezető főmérnök működött. De nemcsak mint szakember kiváló *Bucsek*, hanem — ami oly exponált nemzetiségi helyen, mint Vajdahunyad, igen pontos — testestől-lelekestől magyar ember. Gyaláron magyar iskolát alapított s ennek az eredménye, hogy ott, ahol azelőtt magyar szót sem lehetett hallani, a mai generáció teljesen magyar, vasárnaponként magyar istentisztelet van. A munkások is csak egy nyelvet beszélnek felváltva a gyárba, ha magyarul tudnak.

— **Az aradi Westinghouse gyár.** *Kunoz* József, az amerikai Westinghouse társaság magyarországi képviselője ma azt írta *Varjassy* Lajos polgármesternek, hogy ő még mindig folytat tárgyalást a párisi céggel s azt hiszi, hogy december elejéig dűlőre viszi a gyár dolgát. *Kunoz* információját rendkívül optimisztikus bizodalomnak kell nyilvánítanunk.

— **A tanítónők férjhezmenési tilalma.** Fluméből táviratozzák, hogy a reprezentanza mai ülésén fog alkossák ezzel az elutasító véleményével, amelyet az iskolai tanács terjesztett elő *Palcurich* bizottsági tagnak a tanítónők férjhezmenése dolgában tett indítványára vonatkozólag. Több felszólalás után elfogadták *Palcurich* indítványát, a melynek értelmében a *fiumei városi tanítónők nem mehetnek férjhez.*

— **Érdekes újítás az aradi közöskonyhán.** Csak a napokban írjuk, hogy milyen életre való gazdasági ársékkel vezetik az aradi uralközüskonyhát. É ma már arról értesítünk, hogy folyó év november hó elsőjéről ismét egy újabb intézménnyel gazdagabb az aradi közöskonyha. Esetéről ugyanis: *haza szállítják az ételeket.* Az aradi közöskonyha oly szépen prosperál, hogy augusztus 1-je óta a saját házában főz. A saját házzal nagy előnyhöz jutott a konyha. Olyan helyen voltak házat, ahol nemcsak mindenféle majorságot, hanem sertéseket, és borjúkat is tarthatnak. Így aztán sokkal olcsóbban szerezhettek be mindent. Csupán egy baj volt legutóbb a dolgok körül. Mivel a közöskonyha saját házat vett s így kénytelen volt a belvárosból kijebb, a Választó-és *Teleky* utca sarkára költözni. Öbb tagnak kellemetlen volt ily messzről az ételhordatás, akik a-on a közöskonyha kívül estek. Különösen pedig most a téli időny beálltával lett volna nehezebb a családokkal való szállítás. A társaság gondos vezetői azonban ezen a bajon is segítettek. Holnaptól kezdve mindenki házához kapja készén az ebédet és a vacsorát, aki az

írta *Botka* István kir. pénzügyi titkár, igazgatósági elnöknel, szóval vagy írásban jelentkezett s a szállításért havonként 4 koronát fizet. Az ételeket melegebb tarló, azbest bélésű ellátott csinos kocikkal hordják ki. Minden reggel jelentkezik a tagoknál a kocsi és elviszi az üres edényeket, délelőn és este pedig mindenkinek pontosan haza viszi az izletesen-izletesebb ételeket. Az edényeken lakat van, amely magától zárható, amikor elviszik, nyitva van és tárlás után lezárják úgy, hogy az ételhez senki sem nyúlhat hozzá. Érdekes, hogy a sok nagyvonalú dolog közül, amivel a drágaság megszüntetését tervezgették, találgatták, még a hatóságok is, egyedül az aradi első közöskonyha társaság av, amely ezt az eszmét nemcsak hangoztatja, de tényleg szolgálja is.

— **Autobusz járat halottak napján.** A tanács intézkedése folytán november 1-én és 2-ikán a Szabadságtérrel a *Dedk Ferenc* és *Kossuth*-utcákon át délután 1 és 6 óra között gépkocsik közlekednek a rendes vitéldíjak mellett. A főkapitány intézkedésére a bérkocsik nem mehetnek be a temető kapuján, mert a kapuban Arad előkelő hölgyei a József-szinatórium javára gyűjtöttek.

— **A londoni magyar kiállítás felügyelőjének öngyilkossága.** Londoni távirat jelenti: *Hegyesy* Vilmos, a londoni magyar kiállítás mezőgazdasági osztályának felügyelője néhány nappal ezelőtt Londonban öngyilkosságot követett el. Golyót röpített fejébe, mire nyomban meghalt. A rendőri nyomozás során *Kolok* Alfréd, gazdasági akadémiai tanár, a mezőgazdasági osztály főnöke azt vallotta, hogy *Hegyesy*nek a kiállításról szóló számadásai nem voltak rendben. Rokonai megtérítették ugyan a hiányt, de a szerencsétlen ember nem akart tovább becsület nélkül élni.

— **Házasság.** *Nydry* Béla aradi fiatal kereskedő ma délután tartotta esküvőjét a minoriták templomában *Richter* Margittal, övegy *Richter* Jánosné ismert fűszerkereskedő bájos leányával.

— **Letartóztatták Márkus Emma merénylőjét.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: *Gregus* Janka, *Márkus* Emília támadója, aki a művésznő elleni merénylete után öngyilkos kísérletet követett el, teljesen felépült betegségéből. *Károly* Béla rendőrfogalmazó mára beidézte a rendőrségre és hosszú kihallgatás után letartóztatta.

— **Rothschild tévedése.** Sem a párisi, sem a frankfurti, sem a londoni Rothschildról nem lesz szó. A bánffyahunyadi Rothschildról van szó, aki nem báró és a másik neve *Ignác* Rothschild *Ignác*ot harmadosztályú kereseti adóval rótták meg azon a címen, hogy fakeskedő. Rothschild azonban nem nyugodott bele a dologba, hanem fogta magát és megfogalmazott egy írást az illetékes hatósághoz, amelyben váltig erősködik, hogy ő sohasem volt fakeskedő. Es miután a beadványt szépen megszerkesztette, elővett egy borítékot és megcímezte, leragasztotta, elküldte, ahogy illik. Csak egy kis baj volt a dologban. A boríték fején ékes betűvel pompázott a következő felírás: „*Rothschild Ignác fakeskedő.*”

— **Öngyilkosság egy szinatóriumban.** *Budapest*ről írjuk: A *Pomáz* melletti *Margittai* szinatóriumban tegnap öngyilkossá lett egy ötten áptolt idegbeteg ember. Az öngyilkos *Moldován* István dr. 37 éves ügyvéd, a *Báffy* grófok jószágkormányzója, aki állandóan Bánffy-Hunyadon lakott, onnan hozták el mint súlyos idegbeteget egy hónappal ezelőtt a szinatóriumba *Moldován* István dr. nak ügyvédi diplomája van, az ügyvédség elnyerése után végzte a magyaróvári gazdasági akadémiát kitüntetéssel és aztán lett a Bánffy-birtok jó-

szághoz tartozója. Öt évvel ezelőtt nősült, nyugodt ember volt, a nyarat mindig Lovránában töltötte, ahol napfürdővel gyógykezelte magát. Ugy látszik az idén túzásba vitte a kurát, mert félbe kellett szakítani és mikor hazajött, ideges és nyugtalan volt. Idegessége annyira fokozódott, hogy barátai és családja vasszedimentum tartottak és becsapásával elhelyezték a Margit ligeti szanatóriumba. Itten Moldován elég nyugodtan viselkedett és sokat sétált a parkban. Tegnap is szokott sétáját végezte, amikor a szanatóriumba ebédre csengettek. Az ebédasztalhoz azonban hiába várták Moldovánt, nem jött el. Végre keressései indultak és a park egy félreeső helyén átmetszett gógével, vérbe fagyva, holtan találták meg a szerencsétlen embert. Egy barátával me szeite át a nyakát, Moldován István dr. fia Moldován Gergelynek, a kolozsvári egyetem tanárának.

— Az aradi borszövetkezet ügye. A napokban foglalkozunk Mihálik Bálának, az aradi és vidéki bórparaszok szövetkeze volt pénztárosának ügyével és megírjuk, hogy a szövetkezet igazgatósága osszias, sikkesztas és okirat-hamisítás miatt bünvádi feljelentést tett a rendőrségen Mihálik ellen. A rendőrség a nyomozást tegnap befejezte s az összes iratokat átküldte az ügyészséghez. Az ügyet Kovács József kir. ügyésznek osztották ki, aki már bele is fogott a terjedelmes iratcsomó tanulmányozásába.

— Aki a golyóval a gyomrában tovább mulat. Nem mindennapi eset foglalkoztatja a temesvári rendőrséget. Arról van szó, hogy tegnap éjjel az egyik gyárvárosi mulatóhelyen mulatás közben verekedés támadt, miatt az egyik szereplőnek a mulatóhely hátszolgája revolverrel belőtt a gyomrába. A dologból persze nagy kavargás támadt, megjelentek a mentők, a sebesültet bekötötték, de az mindenképp bémulatóra, a golyóval gyomrában, zavartalanul, mintha semmi sem történt volna, tovább mulatott. A különös esetről tudósítónk a következőket jelenti:

Nagy mulatság volt tegnap este a gyárvárosi Körte-utca első szám alatt lévő éjjeli mulatóhelyen. Az est hőse Petischán József, húszhét éves cipőgyári munkás volt, a többi társával, szorgosan mellette duházkodott. Persze alaposan telettük magukat. A dolog így történjen is ment volna tovább, ha a mulatóhely meg nem zavarja egy Kohn Salamon nevű iparszegéd megjelenése, ainek Petischán már régóta haragosa volt. Amikor Kohn a terembe lépett, rögtön megbomlott a rend. Petischán káromkodva nekifordított Kohnnak és egy székkel le akarta ütöni. Est láva Molnár Gyula, a mulatóhely tulajdonosa, segítségére sietett a szorongatott Kohnnak és hívására csakhamar megjelent a teremben Osh Antal hátszolgája is. Amikor látták, hogy így nem bírnak az itas Petischánna, a hátszolgája kirántotta revolverét és Petischánna a hasába lött. A lövés elhárítása után szil csend támadt a teremben és egyszerre mintha mindenki kijélesnődött volna. Az első ijedségtől fölocsudva, mindenki rögtön a sebesült segítségére sietett, de ez mintha semmi sem történt volna, egyre csak sürt kért. Időközben telefonáltak a mentőkért, akik megjelentek a sebesültet bekötötték és hordágyon a kórházba szállították. A még mindig itas Petischán az egész uton jókedvűen sétált és egyre csak sürt akart. A kórházba érve, Petischán ki jelentette, hogy semmi áron sem akar ott maradni. Nem is maradt, hanem a golyóval a gyomrában elment és reggelig ivott tovább. A rendőrség mára beidéste az összes szereplőket, akik el a szigorú vizsgálataot indították. Osh Antal hátszolgát egy-lőre fagyva tartották.

— Letartóztatott tolvaj. A rendőrség ma letartóztatva Duma Adám bruckenauai lakosát a foglalkozás nélkül egyént. Duma tegnap a Vörösmár szőlőde előtt állott, mikor két román

asszony megjelent ott a szobát kért. Dumát szólították meg, mert azt hitték, hogy a szőlőde személyiséhez tartozik. Adták neki csomagjukat s kimentek a vásárba. Duma helyett, hogy bevitté volna a holmit a szőlődebe ott a s a pénzt elitta.

— Birtokcsere. Az aradi törvényszék telek-könyvi hatóságánál az elmúlt héten a következő tulajdonjogi átruházásokat jegyezték fel: Nagy János és neje eladják az aradi 1852. sz. tjkvben felvett Demeter-utca 21. sz. házat 2800 K-ért Kokai János és nejének. — Özv. Türk Gyuláné eladja az aradi 6398. sz. tjkvben felvett Dezső-utca 5. sz. házat 18.000 K-ért Szabó Istvánnak. — Waszits Györgyné eladja az aradi 1808. sz. tjkvben felvett Miklós-utcai kertet 2400 K-ért Szabó Józsefnek. — Czerman Antalné és társai eladják az aradi 1542. sz. tjkvben felvett Demeter-utca 2. sz. házat 1400 K-ért Tabakovits Emil és nejének. — Knar Lajos és neje eladják az aradi 877. sz. tjkvben felvett Flórián-utca 6. sz. házat 14.000 K-ért Dörner Sándor és nejének. — Szücs Károly eladja az aradi 4575. sz. tjkvben felvett Fejsze-utca 43. sz. házból az 5t illető fele részt neje, szül. Kenderesi Teréziának 4250 K-ért. — Bán György eladja az aradi 7003. és 6984. sz. tjkvben felvett szántókat 3800 K-ért Dr. Heitz Nándornak. — Krisán Valér és neje eladják az aradi 1913. sz. tjkvben felvett György-utca 69. sz. házat 3000 K-ért özv. Frank Jánosnak.

— Köszönetnyilvánítás. Az aradi kereskedelmi akadémia ifjusága volt szives az elmúlt október 6-iki gyászünnepre szánt koszoru megváltási összegből fenmaradt 11 kor. 34 fillért az Aradi Közlöny útján az aradi 1848/49 es egghonvédek pénztár gyarapítására adományozni. Az aradi 1848/49 es honvédegyet ezen nemesszü adományért ezuton is a leghálásabb köszönetét nyilvánítja. Arad, 1908. október 30 Simay István egyl. elnök, May Soma jegyző.

— A Központi-szálló télikerlőjében ma este a fiharmonia-utca zenekar hangversenyez.

— A legjobb márciusi kiviteli sör csak Schuch Ferenc Milleniumi sörcsarnokában kapható. 1907

— Takarékoskodni és gyorsan tőkét gyűjteni csak úgy lehet, ha nékülözhető filerelnéket egy olyan pénztárnél helyezük el, ahol a postatakarékpénztári kamatai jóval magasabb betétkamatot kapunk; ezen célra ajánljuk az Aradi Hitelbank- és Takarékpénztár Részvény-ársaságot (Salacz-utca 6. szám) Ezen pénzárnél takarékbetétet a legkisebb összegtől kezdve a legmagasabb összegig fogadnak hat százalékos betétkamat ellenében. A betéteket bármikor felmondás nélkül fizesik vissza. 2711.

— Minden anya érdeklődik a „Scott-féle Emulsió“ iránt, mely lapunk hasábjain most sokszor ajánlatik. Ez egy híres csukamájolaj-készítmény, melyet gyermekek előszeretettel vesznek be és mely nekik minden esetben, melyben eddig közöns ges csukamájolajat használtak, gyors és biztos segílyt nyújt. Kapható minden gyógyszerárban.

— Kiss szerencsése nagy! Köztudomásu, hogy a m. kir. osztálysorsjáték tervezete a legkedvezőbb nyerési esélyeket nyújtja Nagy nyeremények mellett számos kisebb nyeremények vannak különösen az, hogy a fele a kibocsájtott sorsjegyeknek — tehát minden másodikk — nyer, az oka, hogy a nagyközönség minden rétege kipróbálja szerencsését. Ezer és ezer ember lett ily uton szegényből gazdaggá. Az új sorsjáték I. osztályának húzása november 19. és 21-én lesz. Tegyen szerencsekísérletet és vásároljon sorsjegyet az előnyösen ismert Kiss bankházában (Budapest, Kossuth Lajos-utca 13), mert pontosan és lelkiismeretesen szolgálja ki vevőit és mert Kiss szerencsése nagy! 5726.

— A következő szerencse. Hiába mondjuk általánosságban szeszélyesnek, kiszámíthatatlannak a szerencsét, sok esetben éppen megfordítva van a dolog. Sokszor szinte hűséggel szegődik a jó szerencse egy helyre és rendületlenül állandó is marad. Jó tanuság erre a budapesti Gaedicke-bankház, mely mint a m.

kir. szab. osztálysorsjáték főelárusítója, az egész országban szinte közmondásosan ismert állandó szerencsésjéről. Sok millióra megy az összeg, melyet a bankház szerencsés ügyfeleinek juttatott és a most lezajlott sorsjátékban is számtalan nagy nyereményt fizetett ki váratlan boldogságára sok családnak. A Gaedicke A. bankház (Kossuth Lajos-utca 11) ezen páratlan szerencsése, meg az a gyors, pontos ügykezelés, melyben itt a vevőnek része van, könnyen megmagyarázzák óriási forgalmát és kedveltségét. 5829.

— Érdekes beszámolás. A XXII. magyar kir. szabadalmazott osztálysorsjáték az imént véget ért. A közönség jogosan kíváncsi rá, hogy a főnyeremények kikhez jutottak. Csak hogy nálunk a főnyeremények nyertesei valószággal menekülnek a nyilvánosság elől. A sorsjegyek főelárusítóinak könnyen érthető okokból a legszigorubb diszkreciót tesszik kötelességévé, s a főelárusítókat azt a diszkreciót megőrzik. A 600.000 koronás nagy jutalomdíjat, továbbá a 400.000, 200.000, 100.000, 80.000, 60.000 koronás stb. főnyereményeket, szóval a XXII. sorsjáték összes nagy nyereményeit ismét hazánkban nyerték. A legszigorubb diszkreció sem akadályozhatja meg azt, hogy néha egy-egy főnyeremény sorsáról közelebb adatok nyilvánvalókká ne legyenek: olyankor, amikor maguk a nyertesek nem tartják szükségesnek, hogy titokban maradjanak. Ezuttal például nem maradt titokban, hogy a 600.000 koronás jutalom egy negyedét — 150.000 koronát — Tormássy Imre, a Városi Villamos Vasut kalauza nyerte meg. Egy másik negyede egy állás nélkül levő pincér két nyolcad sorsjegyre esett. A boldog nyertesnél alderletben lakik egy szegény asszony, s neki a szerencse az osztálysorsjáték jutalmának egy nyolcadát (75.000 koronát) juttatta. Ugyanennyit nyert egy nyolcad sorsjeggyel egy kőbányai gyári munkás, s egy budapesti magántisztviselő. Nagyjában ezek a lefolyt sorsjáték főnyereményeinek nyilvánosságra jutott adatai.

— Perzsa szőnyegek. Perzsa szőnyeg rekláram Szabadság tér 10. szám alatt megnyit. Schwarz Zsigmond. 8198.

— Likör aromák kifűnő likörök előállítására; — házilag — Vojtek és Weisznál. 191

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Salva-Lipőzet
Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfparkpart 8.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Hamis takarékpénztári könyvek. Martin János varjasi lakos állott ma a temesvári törvényszék előtt két takarékpénztári könyv hamisításával vádolva. Vádolt 1908. január huszoharmadikán követte volna el a hamisítást, amennyiben egyik könyvcakébe 2000 korona, a másikba pedig 500 korona betétet vezetett be és mindkettőt Lego Konrád és Rottinger Ferenc aláírásokkal látta el. A betéti könyveket üzleti ügyeinél kaució gyanánt használta. A törvényszék elnöke volt Gardánovits Sándor, szavazóbírák Nyékhegyi Lothár és Sárya József voltak. Vádolt vallomása szerint már hosszabb idő óta állott a Varjasi Népbankkal összeköttetésben és többször előfordult az is, hogy váltókat adott át a banknak betéti könyvek ellenében, melyeket kaució gyanánt használt. A bank vezető emberei mind a vádolt bűnösségét vallották. A bíróság Martin Jánost okirathamisítás miatt nyolc hónapi börtönnre ítélte az egybehangzó tanuvallomások alapján. Elítélt és védője felebbestek.

Braun Gusztáv asztalos, ARAD, Vörösmarthy-utca 3. szám.
Készít irodai, üzleti és butorberendezéseket a legjutányosabb áron. 3330

Gyümölcs élvezete után a gyomor indiszpozíciója esetében stb., valamint ~~sz~~ cholera ~~sz~~ ellen leghatásosabb
óvszerül **COGNAC**-ot gróf Keglevich István utódai
 5810 **igyük** — Promontor hirneves gyárából. —

TARKASÁGOK.

★

(A csunya menyecske) Az aradi korszón a napokban megjelent egy fiatal pár. Nemrég volt az esküvőjük és már a nászutról is visszaérkeztek. Természetesen a korai zsúrokon szóba hozták ezt az ifjú házaspárt s egy-két hegyes asszony nyelv igy emlékezett meg róluk:

— Láttatok a korszón a K. feleségét? — kérdezte az egyik nőcske.

— Láttam. Nagyon csunya kis menyecske.

— Pedig azt mondják, szerelemből vette el K. Pénz nélkül.

A hegyes nyelvű hölgy ezt a megjegyzést tette:

— Persze, hogy pénz nélkül, mert ilyen csunya nő: még pénzért se lehet kapni.

(Ahasztófahumor.) Megátalkodott öreg tolvaj fölött ítélkezett tegnap egy aradmegyei járásbíró. A vén bűnöst alig engedik ki a fogházból, újra elkövet valami ilyant, amely ismét a törvény kezére adja. Most is valami apróbb bűnt követett el, ami miatt a járásbíró elé vezették.

— Hát maga vén bűnös, nem akar megjavulni?

— Nem, mert nem is vagyok rossz.

— Hiszen már tizenhat esztendő óta hurcolják itt elébem

A tolvaj vigyorogva felelt:

— Hát tehetek én arról, hogy a tekintetes urat tizenhat év alatt se neveztek ki a törvényszékhez Aradra?

(A színházi jegy.) Az aradi helyőrség egyik szimpatikus kapitánya tegnap el akart menni a *Kutya van a kertben* premierjéhez. Mindig a legelső földszinti sorokban, támlásszéken szokott ülni. A régi szolgája tudta ezt és figyelmeztetés nélkül is támlásszékre szóló jegyet szokott hozni. A kapitánynak azonban most új szolgája van, aki még nem tudja jól a gazdája szokását. Azért a százados jól megmagyarázta a nem épen eszes fickónak:

— Itt van 3 koronás és hozol egy támlásszékre szóló jegyet. En csak 3 koronás helyre járok, hát vissza ne jöjj 3 koronás jegy nélkül

A fiu egy fél óra múlva vigyorogva jött vissza.

— Na, van e jegy?

— De van ám, — s ezzel átad a kapitánynak két jegyet.

— Miért hozol kettőt, te szerencsés len?

— Rajtam nem fog ki az a fránya pénztárnok, — mondta mosolyogva a legény. — Azt mondta a pénztárnok, hogy nincs már 3 koronás jegy, csak két koronás. De a kapitány ur nem megy a színházba másképpen csak 3 koronás jeggyel, hát vettem egy két koronás földszinti, meg egy 1 koronás karzati jegyet.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — 357
 Kiadóhivatal és hirdetési osztály 151.

MULATSÁGOK.

Turista estélyek Aradon.

— Tervek a szezoura. —

Fölötte kellemes szórakoztató estélyekben lesz része a tél folyamán az aradi közönségnek. Az Aradi Turista Egyesület, ez a tevékeny és évről-évre rohamosan fejlődő társaság, az előző években hozott határozataihoz képest változatos és élénk műsorral egybeállított tanulmányos és szórakoztató háziestélyeket rendez, melyeket minden alkalommal természetesen táncmulatság fog követni.

Az estélyeket illető megbeszélések és a műsor összeállítása végett a rendező bizottság tegnap este hat óraker az egyesület helyiségében tartotta első értekezletét, melyet Ritt Gyula egyesületi titkár vezetett. A vigalmi bizottság tagjai szép számban gyűltek össze s a minden tekintetben kellemesnek ígérkező szórakoztató estélyek sikere már is biztosítva van. Egyébként ezen estélyek oly keretben, mint azokat a vigalmi bizottság tervezi, szinte hézagpótlók Aradon, mivel céljuk, hogy a családoknak aránylag igen csekély áldozat mellett kedélyes és háziias jellegű együttlétet biztosítsanak. Az ülésen Ritt Gyula titkár röviden vázolta a téli szórakoztató estélyek célját és szükségét. Majd utalva a nagy érdeklődésre és fényes sikerekre, mely az előző években az estélyeket kísérte, az értekezlet az estélyek rendezését kimondotta, egyben a vigalmi bizottság elnökeivé általános éljenzéssel Balassa Ernő és Papp Miklós dr.-t választotta meg, kik igazi ügyszeretettel és lelkes buzgósággal állottak a nagy rutinnal rendezett fényes sikerű turista mulatságok élére.

Papp Miklós dr. indítványára határozatba ment, hogy a téli évadban négy házi estélyt és egy nagyobb szabású mulatságot (pikniket) fognak rendezni. A háziestélyeket november, december, január és február hónapban a Kovács és Novotny-féle vendéglő nagytermében tartják meg. A novemberi estélyt 7-én, szombaton fogják megtartani.

Az estélyek műsorát humoros és tanulságos turisztikai felolvasások, zene, szavalat és ének számok és monológok fogják betölteni. Már az eddigi jelentkezésekből és tervekből megállapítható, hogy a műsor változatos és élvezetes lesz.

Az első estély műsorát a következő számok adják:

1. Jelige. Honfiak jól vigyázzatok! Előadja: az A. T. E. dalosköre.
2. Felolvasás. Tartja: Záray Jenő tanár.
3. A rezervista álma. Zongorán előadja: Szalai Aranka.
4. Népdalok. Előadja: az A. T. E. daloskör.
5. Szürke levelek. Felolvassa: Ritt Gyula.
6. Ének. (kettős) Énekl: Szalai Aranka és Wagner Szidike.
7. Szobaur. Énekl: Papp Miklós dr.
8. Duett. Előadják: Szalay Aranka zongorán és Dörre Jenő hegedűn.
9. Takarodó. Előadja: az A. T. E. dalosköre.

Tekintettel azonban arra a nagy érdeklődésre, mely a közönség körében az elmúlt évben a turista-mulatságok iránt megnyilvánult, mi a termék tulzsufaltságát vonta maga után, többek felszólalására elhatározta a vigalmi bizottság, hogy a házi estélyeket a turista egyesület tagjainak rendezve, bevezetett vendégeket is szívesen lát, de egy estélyre 150-nél több jegyet nem bocsát ki. Ugy mint a múlt évben, ez alkalommal sem bocsátanak ki meghívókat és az érdeklődő tagokat ezuton hívja meg a vigalmi bizottság az estélyekre. Azonban rész-

vételi jegyeket ad ki, melyek névre szólnak és másra át nem rubázhatók. A bizottság a fiatal emberek számára vendég-jegyet, a családok részére pedig estély-jegyet bocsát ki, melyeket a vigalmi bizottság elnökei állítanak ki a hozzájuk érkezett bejelentések alapján. Ezért kéri a vigalmi bizottság, hogy azon tagok, kik az estélyeken résztvenni óhajtának, ebbeli szándékukat, a név és lakcim pontos megjelölésével, lehetőleg sürgősen jelentsék be, akár szóban vagy írásban, a vigalmi bizottság egyik elnökének, hogy a jegyek idejében kiállíthatók és szétküldhetők legyenek. Az estélyeken a jegyek felmutatandók. A vigalmi bizottság minden pénteken este 6 óraker az egyesület helyiségében (Vass-szálló I. em. udvar) ülést tart, melyeken az érdeklődő tagokat és az estély iránt érdeklődő fiatalságot is szívesen látja.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Félévi kimutatás

az Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság zálogleveleiről.

(az 1876. évi XXXVI. t.-c. 29. § a értelmében.)
 Az 1908. évi október hó 31-iki állomány szerint kit-sz:

1. Az intézet forgalomban levő zálogleveleinek összege ... K. 4,815.600.—
2. A záloglevelek biztosítékául szolgáló kölcsönök összege K. 4,955.089.36
3. Az ingatlanok értéke, melynek alapján a kölcsönök engedélyeztettek... .. K. 13,352,445.80
4. A záloglevelek külön biztosítékául szolgál ezenfelül a takarékpénztár tulajdonát képező záloglevél biztosítéki alap, mely a következő értékekben van elhelyezve:

200 K. n. é. díjas saját intézeti záloglevél á 102.— K. 204.—
 438.800 K. n. é. saját intézeti záloglevél á 92.— K. 403.696.— K. 403.900.—
 Kelt Aradon, 1908. évi november hó 1-én.

— Az igazgatóság.

— Országos tenyész baromfivásár Aradon.

Az Aradi Ármegyei Gazdasági Egyesület az általa rendezés alatt s ma már nagy kedveltségnek és népszerűségnek örvendő országos baromfivásárra az évben is Aradon fogja megtartani, még pedig november hó 9-én és 10-én, az Orszy utca és a Mukácsy Mihály-utca sarkán, a városiiget O cay utcai bejáratával szemben fekvő, Södner főbe magtár épületében, ahol a baromfiak igen kényelmesen és az idő viszonylagosán ellen tájison védett, fedett helyen lesznek elhelyezhetők. Az egyesület ezen gyakorlati jelentőségű, áldásos intézményének határozott fejlődését bizonyítja az a körülmény, hogy míg a múlt évben csak mintegy 1200 drb. baromfi volt a vásáron, ez évben közel 2000 drb. lett a tenyészők részéről bejelentve, úgy hogy a rendezőség helyszüke miatt, a bejelentések egy részét kénytelen volt visszautasítani. A baromfivásáron a kiállított baromfiak ez évben díjazva is lesznek és pedig egyrészt a földművelésügyi minisztérium részéről engedélyezett pénzdíjakkal részint pedig egyesületi díszoklevelekkel. A vásár megnyitását a rendezőség november hó 9-én délelőtti 10 órára ültte ki.

Beretvás-pastilla! Ne tévovázzék, ha fáj a feje,
 hanem használjon azonnal Beretvás-pastillát,

amely 10 percz alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elműlasztja. — — — — — Aradon kapható: Földes Orvosok által ajánlva. Ára 1.20. Kelemen gyógytárban. Készít: Beretvás Tamás, gyógyyszerész, Kispápaten. (3 doboznál ingyen postaszállítás.) 8711

BOZSIK ERNŐ :: KÉPESITETT :: KÖMÜVESMESTER

Építési irodája

B. Választó-utca 22. szám.

Szoftató anyák

tejük hatását csak növelik és gazdagítják a SCOTT-féle Emulsio használata által.

Kimerültség megszűnik,

a csecsemő rózsásabbá, vidámabbá és pajzánabbá válik, mint valaha volt.

Az anyaságnak bármily válságos percében, a 5816

SCOTT-féle Emulsio

erőt kölcsönöz, bátorít s emellett kellemes ízű és könnyen emészthető.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban.

Az Emulsio vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelmeztetésbe venni.

Gabonázleti hetiszemle.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 31.

Az időjárást illetőleg egy csöppet sem kedvező jelenség gyanánt azon körülményről kell beszámolnunk, hogy az idő hidegre készül fordulni. A csapadék tehát ismét elmaradt, vagyis a kelő időben csak keveset kaptunk belőle.

A gabonázleti irányzata — ha nem is egyfolytában — a szilárdulás jegyében áll, a következő téli hónapok nagy szerepet játszanak az áralakulás körül.

Budapesti áru- és értéktözsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 31.

Amerika 1/2-el magasabb, 9 ezer mm. 5 fillérrrel olcsóbb.

Arak 50 kilonként számítva:

	Dél zárlat	2 óra zárlat
Busa áprilisra	12.39—12.39	12.37—12.38
Tedger májusra	7.47—7.48	7.48—7.49
Rozs áprilisra	10.26—10.27	10.26—10.27
Zab áprilisra	8.42—8.43	8.44—8.45
Busa 1909. októberre	10.85—10.86	10.86—10.87

Zárul 5 órakor:

Centrák hitelrészvény 634.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Október 31. —

Magyar sertésbőr: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm terjedő súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogramm terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogramm terjedő súlyban 118—119 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban 119—120 fillérig; könnyű páronként 280 kilogramm terjedő súlyban 120—122 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 360 kilogramm terjedő súlyban — fillérig; közép páronként 240—360 kilogramm terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban — fillérig. Sertéselészék: Október hó 28. napján volt készlet 30,439 darab, október 29. napján felhajtástól 477 da-

rab, október 29. napján elszállított 202 darab, október 30. napjára maradt készletben 30,714 darab. A készlet sertés elszállítását: emendes.

A legjobb kutya-kalács

Fattinger-féle kutya-kalács, melyben összes a fajta tápszerek közül a legjobb összetételű és táporajl — 50 kg. 23.— 5 kg. bérmentve 3.20 K.

Fattinger-féle Puppy-Bisquit

külyk-kutyák részére. 50 kg. 26.—K., 5 kg. bérmentve 3.50 K. Árjegyzékét bérmentve küld:

Fattinger's Patent-Hundekuchen- u. Geflügel-futter-Fabrik Wiener-Neustadt.

250-nél több első díj. — A Fattinger-féle tápszert állatorvosi ellenőrzés mellett készült. 5915

IDEGENEK ARADON.

— Október 31. —

Fehér Kereszt szálloda. Löbl Mihály hivatalnok Batta. — Minkus József utazó Bécs. — Leopold Mihály utazó Triest. — Riesenfeld Lajos utazó Bécs. — Gartner Pál kereskedő Köln. — Fritz József utazó Bécs. — Benkő Samu utazó Budapest. — Pártos Zsigmond utazó Budapest. — Hain Gyula utazó Budapest. — Schwartzkósti Ferenc állatorvos Budapest. — Oláh Odön alezredes Budapest. — Ottay Károly tisztviselő Budapest. — Rákos Jenő utazó Budapest. — Szecserdy Miklós joghallgató Budapest. — Fischer Rudolf utazó Budapest. — Adler Soma kereskedő Budapest. — Gergely Adolf utazó Budapest. — Letényi Aladár utazó Budapest. — Munkácsi Zsigmond kereskedő Budapest. — Neufeld Mór utazó Budapest. — Teltsch A. fűrészgáros Makó. — Weisz Lipót utazó Bécs. — Teleki Sándor hadnagy Arad. — Daich Péter báró hadnagy Nagyváradi. — Kabács Antal tisztviselő Tancs. — Benedek Adolf utazó Győr. — Waldott Kelemen báró hadnagy Debrecen. — Kovács Jakab utazó Bécs. Központi szálloda. Thier Vilmos utazó Budapest. — Gergely Jenő mérnök Budapest. — Brück Sándor fakereskedő Batta. — Rónai Ignác utazó Budapest. — Nanna Steiner magánzó és neje Billender. — Steiner Lambert karmester Billender. — Dick Viktor utazó Budapest. — Reischald Emil utazó Budapest. — Blum Alfréd utazó Budapest. — Oblath Adolf utazó Budapest. — Braun Manó utazó Budapest. — Raumann Ignác kereskedő Zenta. — Tefert Károly gyógyszerész és neje Perjámos. — Herskovits Lajos utazó Lugos. — Beck Zsigmond utazó Bécs. — Singer Márton utazó Bécs. — Herer Emil utazó Budapest. — Andrejkovits Rezső dr.

títkár Kolozsvár. — Balacsek József utazó Budapest. — Lanfer Károly utazó Budapest. — Weisz József utazó Szabadka. — Békési Géza utazó Budapest. — Mayer Sándor utazó Budapest.

Pannonia szálloda. Ifj. Molnár László gazdasz Lippa. — Matelvill Béla jegyző Kispereg. — Molnár Gyula kereskedő Lippa. — Lórencz Lipót kereskedő Dietsen. — Szilárdffy Vidor számtart és neje Nagyszében. — Negele József szabó és neje Gurahono. — Rechnitzer Izidor kereskedő Kiszén. — Blum Miksa gazdasz Szapáryliget. — Liptay Kálmán kereskedő Lippa. — Stern Lajosné kereskedő neje Kanizsa. — Fischer Sándor kereskedő Temesvár. — Ilka Gyula kereskedő Lugos. — Walthier Ferenc fakereskedő Elek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1908. évi november hó 1-én:

Délután 3 1/2 órakor, fél helyárral:

Eleven ördög.

Vig operette 3 felvonásban. Bayard után szabadon átdolgozta Deréki Antal. Zenéjét szerző Konti József.

SZEMÉLYEK:

Soubise	Várnay Jenő	Marianne, neje Kun Irén
Tibul	Faludy K.	Chatou polgm. Ladiszlay J.
Hermine	Zalay M.	Desperieres Polgár S.
Letorieres	Kállay Jolán	Veronika, Benkőné
Pomponius	Leővey Leo	Margot, leánya Tilgerné
Grevin, szabó	Hunyady J.	Egy szolgáló Ajtay Ödön

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Este 8 órakor, rendez helyárral:

A) bérlet.

A) bérlet.

Kutya van a kertben:

Bohózat 3 felvonásban. Írta: Feydeau Georges. Fordította: Góth Sándor.

SZEMÉLYEK:

Chandebise V. Szendrey M.	Rugby	Ladiszlay J.
Chandebise C. Faludy K.	Raymonde	Novák Irén.
Tousnet	Deliv Lajos.	Kőrös y Juci.
Dr. Vináche	Polgár S.	Antoinette
De Distangna	Leővey Leo.	Olimpe
Ferrailion	Várnay Jenő.	Fugenie
		Kun Irén.

Kezdete este 8 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1908. november hó 1-én vasárnap:

1. Nappal diván, éjjel ágy. Bohózat. — 2. Családi élet. Életkép. — 3. Gyorsajtás. Komikus. — 4. Komikus árverés. Kacagtató. — 5. Niagara. Látványosság. Természet után. — 6. Elvárásolt kalap. Komikus. — 7. Tököző fiú. Dráma. — 8. Felébredt oroszlan. Komikus.

Előadások: Vasárnap és Ünnepnapokon délután 3 órától kezdve este 11 óráig.

Minden előadás alatt katonaszens játszik. — Csakrészlet.

Az előadásokra bármikor be lehet menni!

Helyárak: I. hely 1 korona, II. hely 60 fillér, III. hely 50 fillér, IV. hely 40 fillér és V. hely 30 fillér

Hétfőn este nyolc órakor Jézus élete és halála. Bibliikus dráma 3 felvonásban, zenekari és harmonium kísérettel.

Mérsékeltlen felemelt helyárral.

FAIX JACQUES zongora készítői terme és műhelye ARAD, Batthyányi-utca 15. szám.

Allandó raktár, elsőrendű külföldi gyárosok készítményei, ugyisint saját gyártmányú kitűnő zongorákból. Javítások szakszerűen, jótállás mellett. Hangolások pontosan és tisztán. 3409

Zongora kölcsön jutányos árban.

NYILTTER.

„MINIMAX“

kézi tűzoltó készülék.

A jelenkor legbiztosabb tűzvédelmi eszköze.

Nélkülözhetetlen minden üzemban, intézetekben, szállodában, üzletekben, irodákban, lakásokban, gazdaságokban.

Egyszerű, feltétlen megbízható, mindenkor oltásra kész!

Az ár, súly és nagyság **Minimuma** az egyszerűség és használhatóság **Maximuma**. 1904. augusztus 1-étől 1908. január 1-éig hitelesen kimutatott 7642. többnyire igen komoly tüzet oltott. 21

Arajánlással, prospektussal, mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál:

Kneffel Károly és Fia

vaskereskedése és szénüzlete Aradon.

A „Magyar Minimax“ gyár r. t. Arad- és Arad-megyei kizárólagos képviselője.

Ideggyengesség
Vérszegénység

a leghatásosabban lektüsdhető a

Guberforrás

viszével használt kúra által, mely kénytelen elkerülhetetlen természetesen ártalmatlan, vizes és könnyű. Jobban ajánlja.

Kapható az összes gyógyszertárban, drogueriákban és ártalmatlan-korrekciókban. Kísérlet legyen.

5897

Steckenpferd-Liliom-tejszappan

a legkitünőbb a bőrnek. 2275

Bergmann és Társa Drezda és Teschen a/E., volt és marad a naponként beerkező elismerő levelek szerint a leghatásosabb gyógyszappan pattanások ellen. A bőrt állandóan finoman, puhan tartja és rózsaszínű teint ad neki. Darabja 80 fillérért kapható a gyógyszertárakban, drogueriákban, illatszerekkereskedésekben és borbélyüzletekben.

Folyékony

Somatose

kitűnő szolgálatot tesz 5879 az emésztésnél, gyenge gyermekeknél vagy felnőtteknél.

Kapható a gyógyszertárakban vagy drogueriákban.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. l. em.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk.

1908. október hó 31.

Keresünk:

Aradra: 2 könyvelőt és 1 rőfös és divatáru segédet.

Vidékre: 4 fűszer, 9 fűszer és vegyes, 3 fűszer és rőfös, 4 rőfös és rövid, 1 vas és fűszer és 2 kézmű szakmabeli magyar, román és részben német, tót és szerb nyelvismerettel bíró segédet, több tanoncot.

Alánlunk:

Női irodalmi alkalmazottakat, kik az Aradi Kereskedők Köre női kereskedelmi tanfolyamot hallgatták, a gépirásban és levelező gyorsírásban jártasak, 2 könyvelőt, 1 irodistát, 1 pénztárosnőt, továbbá 6 fűszer és csemege, 6 vegyes, 2 kézmű, 8 divat, 2 rőfös, 2 rövid és fűszer, 1 fűszer és kézmű, 5 rőfös és rövid, 2 vas és fűszer szakmabeli segédet és egy tanoncot.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA

Klein Sándor,

titkár.

411

Keppich Zsigmond,

igazgató.

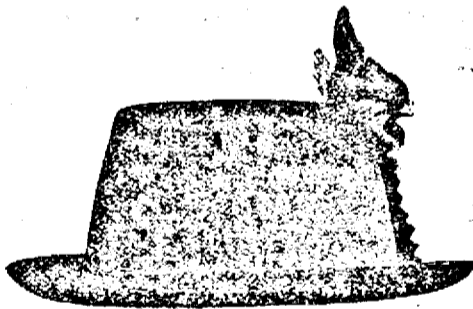
Ne mulassza el!

Meglepő szép őszi kalap ujdonságaimat kirakataimban vagy üzletemben megtekinteni.

Állandóan ujdonságok!

Elősmert jó árak.

Olcsó fix árak.

Alapítottatott 1860. Állami távbesszélő 213.

MÜNZ I.

elsőrendű fehérnemű, kalap és ural divat üzlet

= ARAD. =

Állami tisztviselők szállítója. — A cs. és kir. 33. gy. ezred tisztikarának szállítója. 171

Kitűnően megvéd a

MATTONI FÉLE

GISSHÜBLER

SAVANYÚVIZ

A dupla égetés

sektáló infektiosus
bajtál; a yasztá
gránitziklából
lakal.

Több epidémiánál lényegesen bevált.

A következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölcsonkönyvtárába:

Szini Gy.: Lelki kalandok, Kobor: Idegeknek, Sas E.: Az utolsó állomás, Szántó és Tábori: Nyomor és bűn a gyermekvilágban, Borszem Jankó naptára 1909-re, Váradi Ant.: A néma bűn, Szomaházy I.: Estétől reggelig, Kabos E.: A jövő fészke, Jób Dániel: Ifjúkor, Bárony: Tarka mesék, Vándor I.: Ködkisasszony, Gál Margit: A gépiró kisasszony, (Egy irodista leány vallomása), Toby Ch.: A sárga veszedelem, Williamson C. M.: Az én sófő barátom, Abonyi Árp.: Öseemberek, Farkas Pál: A renegát, Flaubert: Salambó, Kupa Árp.: Képzelt királyok, Labiche és Delacour: A persely, Egy kirugott szerzetes: Fekete misék, Tábori Kornél: Uri gonosztevők, Tábori és Székely: A tolvajnép titka, (A bűnös Bpest folytatása.)

Németben: Hornung E. W.: Ein Dieb in der Nacht, Veith Mizzi: Komtessens Tagebuch, Saussay V.: Frauenärzte, Heimbürg W.: Über steinige Wege, Croker B. M.: Das spanische Halsband, Rheinau K.: Dem Lichte entgegen, Stratz R.: Herzblut, Harder A.: Irdische und himmlische Liebe, Oertzen M.: Lebensstrühe, Verloren Land, Höcker O.: Die verbotene Frucht, Ballestrem: Die Dame in Gelb, May Karl: In den Cordillern, Boy Ed I.: Ein Echo, Zobelitta: Die Kinder des Herrn von Harthausen, Wölfling-Adamovic: Meine Memoiren, Stilgebauer E.: Das Liebesnest, Conrad J.: Im Taifun, Böhme: Die graue Strasse, Bernhard Marie: Vogel Phönix, Michaelis Karin: Gyda.

Kölcsondíj havi 1 kor. 20 fill, vagy kötetenkint fizetve 8 fillér.

A könyvek újak és tiszták!

Vidéki bérlők

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsontárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsontári díj havi 1 kor. 40 fill,

vagy füzetenkint 14 fill.

Zerkovitz: Barcarolla, Csibikém, Kunkel: Nagysád akar tőlem kis babát? Ormay: Dicsértések... Ha te engem, — ha én téged... Nincsen olyan barna leány... Huber: Magyar hősök, Fall: Szerencse malacka, Rubens: A hollandi leány, Hlaven: csavargó, — Strauss O.: A részeg leány, Haupt: Weibi, Weibi, Hetényi: Montignoso, Lehár: Pikantérien, Baka-Baitz J.: Roccoco, Rozsa és pillangó, Baán: Gyónás.

A zenemű kölcsontár 5-ik póttjegyzéke is megjelent és ingyen kapható.

Egyes könyvek és egész könyvtárak vétele; könyvtárak kiegészítése és berendezése.

KERPEL IZSÓ,

401

könyv-, zenemű és papírkereskedése Aradon.

Telefon 283. sz.

BAKÁCS MIKSA angol női divattermés

a Minorita-palotában nyitotta meg. (Mezzanin.)

Valódi „Mack“-féle

Kaiser Borax

Macht die Haut zart und weiss

4261-II.

Ágybavizelés.

Azonnali szabadulásért jótállás. Felvilágosítás díjtalan. Kor és nem megadandó! Fényes köszönőlevelek. Orvosilag ajánlva.

„SANTAS“ Intézet
VELBURG P. 124. Bayern. 5723

4461—1908. Pm.

Pályázati hirdetés.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál megüresedett, évi 1400 korona törzsfizetéssel és 400 korona lakbér illetményvel javadalmazott II. oszt. irodai segédtségi állásra pályázatot hirdetek s felhívom azokat, kik az 1888. évi l. t.-e. 19. §-ában meghatározott képzettséggel rendelkeznek s azon állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényüket hozzám 1908. évi november hó 6-ig bezárólag terjesszék be. A pályázati kérvényhez mellékelendő, a képzettséget igazoló bizonyítvány és a város szolgálatában nem állók részéről egészségi állapotukat igazoló orvosi bizonyítvány.

Arad, 1908. évi október hó 27.

Varjassy,
polgármester.

Nagymennyiségű
plé-pánt és maculatura
jutányos áron
eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Védjegy: „Horgony“

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

egy régióknak bizonyult házi szer, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult közvényűnél, eszűnél és meghűléseknél, bedörz-
süléséknél használva.

Figyelemre méltó. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K-80, K1.40 és K2.- és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. —
Dr. Richter gyógyszerára az „Arany országhoz“,
Prágában, Elisabethstrasse 5 nos.
Mindennapi szétküldés.

3137

Telefon szám 151.

Nagy
könyvtár.

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

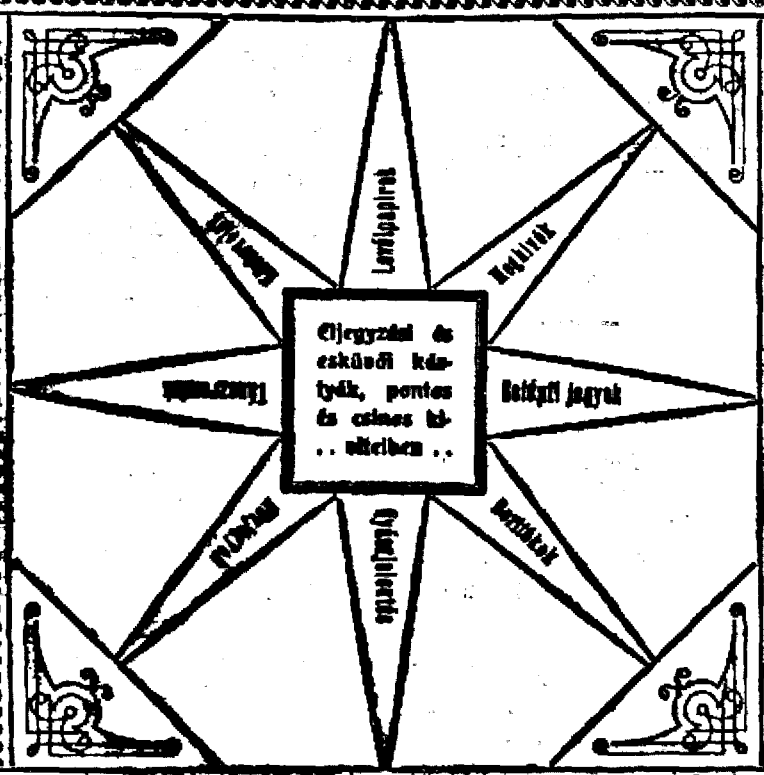
Befi-
támogatás.

KÖNYVNYOMDÁJA
ARADON, JÓZSEF FŐHERCZEG-UT 22. SZ.

Résztve
bármikor bevezethető és
a mai kor igényeinek
teljesen megfelelően be-
szerezhető

NYOMDÁJÁT,

ahol mindenre való
szükség esetén gyorsan,
pontosan és a legme-
gyszerűbb körülményben
kiválóan készíthet-
nek el.

Aradi Közlöny
a legnagyobb és legter-
jedtebb vidéki politikai
napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Helyben:
1 évre . . . 24 korona.
1 hónap . . . 2 korona.

Válságban:
1 évre . . . 28 korona.
1 hónap . . . 2 kor. 40 f.

Bankkiszárolás tiszta 100,
Kiadóhivatal . . . 101.

Meghívás.

AZ

Általános Fogyasztási és Termelő Szövetkezet

1908. november hó 15-én d. e. 10^{1/2} órakor, a város-háza kistermében fogja megtartani

rendes évi közgyűlését,

melyre a t. c. üzletrész tulajdonosok meghivatnak.

Napirend:

1. Igazgatóság jelentése az 1907/8-iki üzletéről.
2. Felügyelő-bizottság jelentése.
3. Felmentvény megadása az igazgatóságnak és felügyelő-bizottság részére.
4. Indítványok.
5. Igazgatóság kiegészítése és 3 felügyelőbizottsági és 2 póttag választása.

Mérleg-számla 1908. szeptember hó 30.

VAGYON	Korona	TEHER	Korona
Pénztár	782-60	Törzskönyv: tagok által jegyzett üzlet-részekért	18,820-—
Árúkészlet központban 9,738-36		Adó- és illetékért	68-30
sütőde 695-96	10,434-32	Hitelek	16,684-52
I. sz. fiókban	1,338-03	Alkalmazottak biztosítékja	1,400-—
II. sz. fiókban	709-33	Nyeremény	36,972-92
újmalakai fiók	1,834-38		221-35
ségai fiók	621-65		
Tagok üzletrész tartozása	8,695-—		
Fogyasztók áru tartozása	2,932-52		
Költség-számla			
A. előlegezett házbér	306-67		
C. alapítási költség	2,500-—		
D. istálló-számla takarmányért	137-—		
F. biztosítás előre fizetve	36-92		
G. betegsegélyző díjak személyzet előleg	30-77		3,011-36
Felszerelések leírás után	5,444-48		
Óvadék	1,400-—		
	37,194-17		37,194-17

Veszteség- és nyereség-számla.

TARTOZIK	Korona	KÖVETEL	Korona
Felszerelésekből leírás	286-55	Ügykezelési számla beíratási és átruházási díjakért	961-—
Költség-számla:		Áru beszerzés és eladási árak közötti különbség	12,229-97
A. Házbér	2,362-67	Sütőde beszerzés és eladási árak közötti különbség	5,655-59
B. Személyzet fizetése	15,403-20	Edények és zsákokért befolyt	2,306-31
C. Vegyes kiadások	605-15	Jutalék	20,191-87
D. istálló számla ló-tartás	1,019-73		159-96
E. Ált. igazgatás és ellenőrzés	135-—		
F. Biztosítási díjak	36-91		
Vám, fuvar- és szállítási díjakért	1,122-74		20,685-40
Kamat	12-—		12-—
Betegsegélyző díjak	107-53		107-53
1907/1908. nyereségnyért	221-35		
	21,312-83		21,312-83

Aradon, 1908. évi október hó 31-én.

A könyvelésért:
Staudt,
ügyvezető-igazgató.

Az igazgatóság:

Müller József, elnök. Wild János, alelnök.
Holczinger Keresztély. Szeprényi. Kakujay
Messer Mór. Váradi Alfréd.

Jelen mérleg, nyereség- és veszteség-számlákat a kereskedelmi törvény 199. §-ának rendelkezéseire képest átvizsgáltuk, az egyes tételeket a fő- és mellékkönyvek tételeivel összehasonlítván, azokkal megegyezőnek és helyesnek találtuk.

Bécsi Sándor, f. b. elnök. Nichin György, f. b. tag.
Ujvárosi Márton, f. b. tag. Murzsi Károly, f. b. tag.

390—1908. ikt. szám.

Árverési hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. földmivelésügyi minister urnak f. év október hó 26-án 101637. sz. a. rendelete folytán közhirrre teszem, hogy a vezetésem alatt álló barackai állami szőlőtelepon f. évi november hó 3-án délelőtt 9 órakor az alább felsorolt termények nyilvános árverésen eladatnak.

450 métermázsa I. osztályu rózsaburgonya.

400 " takarmány burgonya.

3000 kéve tengeriszár.

550 kgr. I. osztályu birs.

140 " II. " " "

230 " szilvaiz. " " "

450 " aszaltszilva.

180 " dió.

A termények megtekinthetők a barackai állami szőlőtelepon. Ménes, 1908. évi október hó 28-án.

3457

A ménesi m. kir. vincellőriskola igazgatósága:

Jausz.

31840—1909.

Hirdetmény.

Közhirrre tesszük, hogy a már közzétett meneteken kívül folyó évi november hó 1-én és 2-án déli egy órától este 6 óráig a Fehérkereszt szálló és a felső temető között negyedóránkénti indulással egy további Autobusz járatot létesítünk. Az Autobusz a Deák Ferenc-, Batthyányi-, Kossuth-utcát fogja érinteni s a már megjelölt megálló helyeken fog megállni. A viteldij egy menetre 24 fill.

Arad, 1908. évi október hó 30.

A városi tanács.

4482—1908. sz.

Hirdetmény.

A gyümölcstermelés és kereskedéssel foglalkozók figyelmét felhívom, hogy Selmecz Bélabánya város kosárfonójában 1800 drb. 5 kgrmos elsőrendű fehér hasított fűzveszéből font kosár van készletben. A kosár darabonkénti ára 40 fillérről 22 fillerre szállítottatott le. Arad, 1908. évi október hó 28.

Varjassy,
polgármester.

Városi és megyei telefon 663. szám.

Uj vállalat.

Van szerencsém a helybeli és vidéki t. közönséget értesíteni, hogy helyben, Asztalos Sándor-utca 10. sz. alatt

Áru-bizományi irodát és mintatelepet nyitottam.

Munkaköröm elsősorban a Nowotny J.-féle cs. és kir. prágai fegyvergyár összes gyártmányainak terjesztésére fog irányulni, továbbá foglalkozom többféle szakmabeli áruknak, mint fényképkészülékek, gramofonok, látesővek és hangszerek bizományban való eladásával, illetve rendelések felvételével kényelmes részletfizetésre is.

Eredeti Helm-féle Meidinger-kályhák minden nagyságban és kivitelben nálam megrendelhető részletfizetésre is. Eredeti minták nálam megtekinthetők. 8367

Szíves bizalmat és pártfogást kér

RUDAS SAMU.

Képes árjegyzékek ingyen.

TELJESEN SZOVID ALAPON.

— ELSŐRENDŰ ÖSSZEKÖTÉSEK. —

Keztyük Heim Ferenc

legolcsóbb bevásárlási forrása.

Albrecht Agoston

(ezelött Cseh Katalin.)

Aradon, Salacz-utca I. sz. alatt.

Rendkívüli alkalmi bevásárlás.

Női glacé és svéd keztyük I f. 20-tól, férfi glacé és svéd keztyük I f. 30-tól. Katona keztyük 80 kr.-tól. Irigátorok I frt. 50 kr.-tól.

Férfi, fiu nadrágtartók, sérvkötők, suspensoriumok, haskötők. Gummi áru és gummi övszer különlegességek nagy választékban. 3309

képesített kőművesmester

Arad, Jóna-utca 36. szám.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy az

építkezési szakmába vágó

mindennemű új épületek, lakházak, magtárak, istállók építését a mai kor igényeinek megfelelően a lehető legjutányosabb árban készítek, ugyszintén célszerű átalakítások és kisebb-nagyobb javításokat, s megbízás folytán a szükséges tervezetek készítését a legelőnyösebb feltételek mellett vállalom. Miért is a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, tisztelettel

Heim Ferenc,

1441 képesített kőműves mester. 1812

Hatásában Felülmulhatatlan a kellemes ízű, friss Hajós féle

Csukamájolaj

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt; hatalmas tápanyagánál fogva az orvosok előszeretettel rendelik.

Ára egy üvegnek 2 korona.

Köhögés, Rekedtség

elnyálkásodás ellen elismert kitűnő hatású szer a

„Tussinál“ cukorka

ára 60 fillér, és

„Tussinál“ thea

ára egy doboznak 50 fillér.

Dr. Graur Victor aradi fogorvos antisept. szájvizének és fogporának egyedüli raktára.

Egy üveg szájviz 2 korona.

Egy doboz fogpor 1 korona.

Legjobb fekete, le nem mosható

HAJFESTŐ

a Hajós-féle

MELOGEN.

Ára 2 korona.

Kapható a készítőnél:

241

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárában

Arad, Andrassy-tér 22., megyeházzal szemben, továbbá minden gyógyszerár, illatszertár és drogeriában.

Ujdonság!

50% fűtőanyag megtakarítás az újonnan megjavított hygienikus

központi légfűtés útján.

Az egyetlen, valóban egészséges fűtőmód. Amerikában általánosan alkalmazva. Alkalmos egycsaládos házak, villák, boltok, termek, irodák, templomok és iskolák, stb. számára.

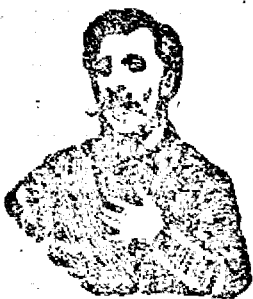
A szobában nincs sem kályha, sem más fűtőtest, a meleg levegő a padlón vagy a falon levő rácson jut a szobákba. Semmi por. A légzőszervekre káros száraz levegő kepződése lehetetlen. A meleg levegő szabályozása a csapórácok által, hogy minden hőfokot elérhessünk. A gyors melegáramlás által 10-15 perc alatt az összes szobák felmelegíthetők. Csekély tüzelőanyag felhasználás. Az ablakoknál buzat nincs. Fűtőanyag-nak szén és koksiz alkalmas. Minus 20° Celsius külsőhőmérsékletnél 20° meleg érhető el. — Kivánatra prospektust küld: 1812

Spira Mór,

petroleum és gépolaj nagykereskedő és gazdasági gépek nagyraktára ARAD, Andrassy-tér 3. sz. I. emelet 28. ajtó. Telefon 630. sz.

Megbízható jutalékos ügynökök kerestetnek.

Oh ja!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

Egger mellgasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadohoz 50 fillér.

Fő- és szétküldési raktár:

„NÁDOR“

GYÓGYSZERTÁR

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Eljen!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított!

Kapható Aradon: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hajós Árpád, Krebsz Géza, U. Kossuth Pál, Ring Lajos, Rozsnyay J. örök, Hauer Lajos, Vojtek Kálmán gyógyszerárakban, Vojtek és Weller drogeriáráknál.

Győrökön: Masznyik Dániel gyógyszerárában.

Fegy.-Pécskán: Ador Gy. Lajos gyógyszerárában.

Ó-Pécskán: Rokszin János gyógyszerárában.

Simándon: Csiky Lukács gyógyszerárában.

Székelykőn: Párdy Eda örök. gyógyszerárában.

5721

Negyedórán belül megszünteti a

Fejfájást

hirneves

Rozsnyai fejfájás elleni pastilla

1 darab 20 fillér. 6 darab ára 1 korona.

Páratlan hatása

gyomorerősítő-szer

a Rozsnyai-féle

Kárpáti gyomorcsépp.

Kapható csakis:

Rozsnyay Mátyás

gyógyszerárában

301

Arad, Szabadság-tér.

Benoid-gáz a legolcsóbb világítás

751

Kastélyok, villák, uradalmak, sanatoriumok, kerkházak, hotellek, vendéglők, gyárak, laboratóriumok, állomások, kocsárnyák, templomok, iskolák, közönségek és kis városok részére

50 normálgyertyafényű láng óránként csak 1-6 fillérbe kerül!

Nem szennyez! Kibbanás veszélye nélkül! Legegyszerűbb kezelés! Bel- és külföldi elismert nyilatkozatok. Bel- és külföldi uradalmak. Számos kitüntetés. Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást ad!

Magyar Benoid-gáz Részvénytársaság

ARAD, Pécskaí-ut 13/14.

Telefonszám: 561.

Költsévetés ingyen, minden kötelezettség nélkül.

Telefonszám: 561.

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szivhat.

311

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Hair regenerator.

Ártalmatlan készítmény, mely az ősz hajnak eredeti színét adja vissza. Nem festék, hanem a gyökerekre ható készítmény, melytől a haj puha selyem fényű és ugyanolyan színű lesz, a minő az eredetileg volt, korpa képződés megszűnik, ugyszintén a haj hullása is, nem piszkol.

Ára 2 korona. 71

Földes Kelemen
gyógyszertára Aradon.

31841-1908.

Hirdetmény.

Közhirre tesszük, hogy folyó hó 30. és 31-én d. u. 1-6-ig, folyó év november hó 1. és 2-án d. e. 10 és d. u. 1/7 óra között Szabadság-tér (állomáson át) a felső temetőbe (Vámház) 20 percenként külön autobus járatok indítását rendeltük el. A viteldij egy metre 24 fillér, a vasutól 16 fillér.

Arad, 1908. október 29.

A városi tanács.

Megérkeztek az őszi divat ujdonságok!

Brunner Béla

uri divat és különlegességek üzlete

Arad, Szabadság-tér 20.

(Föray-utca sark, gróf Nádasdy-palota.)

Ajánlja dusan felszerelt áruraktárát, hol a legszebb és legdivatósabb kalapok, **ingek**, gallérok, kézelők, nyakkendők, keztyűk, zsebkendők, harisnyák, sétabotok és esőernyők, stb. kaphatók.

Nagy választék férfi sport és gyermek sapkákban!

Divatujdonság francia és olasz **Illatszert különlegességekben.**

Kamerli J. pécsi keztyűgyár főraktára.

Olcsó árak. Pontos kiszolgálás.

Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek.

Vigyázz! Sok értéketlen utánzatot kínálnak.

Képlen határozottan Globint Erics Schulz Jun. A. G. Gyárából. 5775-1

Alapított 1850.

ZONGORA

A családi élet kellemességéhez mindenestre a zongora is tartozik, mely dus raktáramban teljesen új állapotban 700 koronától felfelé és használt zongorák 200 koronától felfelé állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Zongora-bérlés havonként 8 koronától felfelé.

— Zongora hangolásokat helyben és vidéken szak-képzett segédem által végeztetem. 561

Nyilvános kölcsönkönyvtáramban, melyben magyar, német és francia nyelvű szépirodalmi művek igen nagy választékban vannak raktáron Olvasási díj havonként 1 korona kötetenként 8 fillér.

Krispin József

ARAD,

Deák Ferencz-utca 28 sz.

Telefon szám 35.

A hölgyek tudják legjobban, mily fontos a **szép üde arc**, mily hatalom és kincs az, mily előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem elegendő, hogy valaki csinos, fess, megnyerő külsejű és kedves legyen, hanem a legfontosabb, hogy az arcra tiszta legyen.

A nők tudják ezt és azért igen nagy gondot fordítanak az arcőr ápolására és a szépség emelésére.

A Földes-féle Margit-Creme

az egyedül... 6-szori használat után eltávolított kitééseket, pattanásokat, szepicet, májfoltokat és az arcot hófehérré teszi.

A Földes-féle MARGIT-CREME páratlan és csodás arc-szépítő és a szépséget megőrző hatását mi sem bizonyítja fényesebben, mint azon körülmény, hogy a Wienben rendezett „Ausstellung für Moderne Gesundheits und Schönheits pflege“ nagy aranyérmét és diszoklevelet nyert.

A MARGIT-CREME, miként azt számos vegyvizsgálat igazolja, ment minden káros anyagtól és így az arcot bármily ideig használják is azt nemcsak nem rontja, hanem késő öreg korig ifju üdeségében tartja meg.

Készíté:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Kapható az egész világon. Ára 1 korona. 281

XXVII-ik magyar királyi

jótekonyczélú államsorsjáték.

Ezen sorsjáték remélhető tiszta jövedelme közhasznú és jótekonyczélúakra fog fordítottatni. Ezen sorsjátéknak 1969 nyerevénye 365,000 korona összegben készpénzben

Főnyerevény 150,000 korona,

továbbá:

1 főnyerevény	20,000 kor.	10 nyerevény &	1,000 kor.
1	10,000 .	150	100 .
1	5,000 .	300	50 .
5 nyerevény &	2,000 .	1500	20 .
		10000	10 .

Huzás visszavonhatatlanul 1908. december hó 30-án.

Egy sorsjegy ára négy korona.

Sorsjegyek kaphatók a magy. kir. lottójövedéki igazgatóságnál Budapeston (Vámpalota), valamennyi posta-, adó-, vám- és só-hivatalnál, az összes vasuti állomásokon s a legtöbb dohánytözsében és váltó-üzletben. 5834

Magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

Paladics György

épület- és butorasztalos

Van szerencsém a n. 6. közönségnek tudomására adni, hogy Deák Ferenc-utca 38. szám alatt egy

épület- és butorasztalos

műhelyt nyitottam. Elvállalok minden e szakmába vágó munkát. Épület, butor, portál- és iroda-be-
rendezések a legszebb kivitelben a legjutányosabb árak mellett.

Tisztelettel 3386

Paladics György,

épület- és butorasztalos.

Szénásy Hoffmann

és Társa

selyemáruháza

Budapest, IV., Bécsi-u. 4.

Nagy őszi selyemdivat.

Charmeuse-bársony bordürrel, dupla szőles
Creppe Meteor, minden színben „
Ottoman-selyem, kabátra és ruhára „
Miroir Velour, „
Velour-Chiffon, ruhára „
Zörökös mellény-selymek „
Angol bársony, ruhára 1-65, 2-70, 2-89
Fekete Suhogó reclamtaffoták 85, 95,
125, 145, 165 és feljebb
Fekete duplaszélés ruhataffoták 2-90,
3-30, 3-50

Reclamtaffota, minden létező színben 1-35
Liberty suple „ „ „ 85, 1-65
Lousienne brillant „ „ „ 95
Messaline „ „ „ 90
Zafftaline bélés-selyem 65
Számatalan maradék-selyem igen olcsó árban.

Színházi echarpeok és utazó fátyolok
dus választéka 1-50 kr.-tól kezdve.

130 cm. széles, valódi angol kabát-sealskin 8 forint.

Mintákat kívánatra készítségel.

Szénásy Hoffmann és Tsa

Csakis: 5714

Budapest, IV., Bécsi-utca 4.

Kiadóhivataltól teljesen ingyen ad a kiadóhivatal: Jánosfi téren 22. szám. Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Vadaskertnél kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetéseket felvételnek a kiadóhivatalban: Jánosfi téren 22. szám. Telefon szám: 151.

Emen rovatban minden szó egyszeri belkiadásnak ára 4 fillér, vastagabb betűvel 6 fillér. — Családot kereső vagy csalódnak ajánló apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 30-60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárultó helyein.

24 éves iparos leány

gazdasszonyak ajánlkozik magányos urhoz vidékre. Cím a kiadóhivatalban, Vadrózsa jeligéme. 3418

Paulis-Baraczkán

100 hektoliter kitűnő minőségű bor eladó. Bővebbet Jánossy János úrnál, Láhner György-utca 7.

1400 hold föld

Aradmegyében, holdanként 80 forintért eladó. A vételhez csak 10 frt. kell holdanként, a többi amortizációs kölcsön. Bővebbet Asbóth Gyulánál, Arad, Deák Ferenc-u. 6. 3465

Oszi blouse album,

a legújabb eredeti szabásmunkákkal, dus tartalommal 1.50 fillérért kapható Ingusz I. és II. könyvkereskedésében Arad, Weitzer János-utca. 201

Csernovits P.-u. 28. sz. alatt

jó házi koszt kapható, özv. B. Sándornénál 3461

Ajánlok

rapi áron szalonnát, zsírt, füstölt húsekat és kolbászokat. Arjegy-zékkal szolgálók. Garai Károly, Arad. 3448

Egy megbízható,

ügyes segéd, ki vegyes kereskedésben már alkalmazva volt és a rőfös divatú kezelést érti, alólírottnál azonnal alkalmazást nyerhet. Ajánlatok bizonyítvány másolattal hozzám küldendők. Steiner Samu, Borosbesz. 3441

Két ház

az egyik kerttel, a belvárosban eladó vagy becserezendő nagyobb házra, esetleg ráfizetéssel is. Cím a kiadóhivatalban. 3489

Kiadó bérlet.

Aradmegyében 1400 kis hold, 1000 hold szántó, 400 hold legelő, holdanként 8 koronáért. Bővebbet Asbóth Gyulánál, Arad, Deák Ferenc-utca 6. 3456

Olcsó könyvek

antiquár hangjegyek és az összes újdonságok kaphatók Kerpel Izó könyv-, zenemű- és papirkereskedésében Aradon. Ugyanott 80,000 kötetes kölcsönkönyvtár és zeneműkölcsönző-intézet. Telefon 385. száma. 3161

Ritka alkalom.

Előkelő úri ebédlő berendezés, tömör, keményfa butor olcsón eladó. Bővebbet Kemény Miksa tanítónál. 3202

Eladó házak.

Mórián utca 7. számú és Mikes Kelemen-utca 2. sz. Bővebbet ugyanott. 3811

Magyarád

legforgalmasabb helyén egy kitűnő menetű borbélyüzlet betegség miatt átadó. Cím a kiadóhivatalban. 3379

Krausz Paulin, Színházépület

ajánlja 100000 kötetes magyar, német, francia és angol kölcsönkönyvtárát, vidékre leggondosabb kiszolgálással. Tanuló ifjúság havonként 80 fillér. Divatlapok, folyóiratok, Tolnai világképviselője. 996

Szellő őzpár

bak és suta, 1 1/2 évesek, eladó. Megkereséseket „Vadaskert” alatt a kiadóhivatal továbbít. 3428

Ügyes segédet

keresek vegyeskereskedésembe november 1-re, esetleg azonnal is beléphet. Brandeiss Henrik Simánd. 3404

2-3 kilométer

ócska, használható iparvászati vágy kerestetik. Cím a kiadóban. 3481

Két gyermek mellé

felvétetik egy 12-14 éves szép árva leányka. Kellemes és állandó otthonra talál. Levelek „Gyári tisztviselő” címre a kiadóhivatalba küldendők. 3426

Egy jó forgalmu korcsma,

fűszerüzlet tőzsdével egybekötve és egy sarokházzal együtt, szabad kézből eladó. Értekezhetni lehet Vágóhid-utca 11. sz. 3176

Fehérkereszt-központ

Már előbb mindjárt az első kellemes est után akartam ezt megtenni, de nem lehet. Nagyon kérem, hogy postrestant főposta „Remény 2” jelige alatt pár sorral legyen kegyes tudatni, hogy a megismerkedés miként lehetséges. Szóke. 3462

Óvadékképes

könyvelő, kinek kötelessége a ruhaátvételt is ellátni s felügyeletet gy. korolni, azonnal felvétetik Bettelheim-féle mosóintézetben, Aulich Lajos-u. 2. sz. Értekezni lehet Gyár-utca 7. sz. alatt. 3440

Újlópatkolda és kovácsműhely.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű helybeli és vidéki lótarló közönséget, hogy a mai kor igényeinek megfelelő

lópatkoldát és kocsi-készítő műhelyt létesítettem

Nádor-utca 4. sz. alatt, Nemess Géza házában.

Készítek mindenféle gyógypatkókat, kivánatra istállóban is vasalok, elvállalom a lóvasalást havonta, a legmértékesebb árak mellett, ugyancsak mindenféle uri fogatokat a legnagyobb igényeknek megfelelően készítek. Midőn ezen vállalatomhoz fogtam, kérem a nagyérdemű közönség szives pártfogását. 2938 Kiváló tisztelettel

Schreiber Ferenc,

okleveles és speciális lóvasaló.

Női kalap divat szalon!

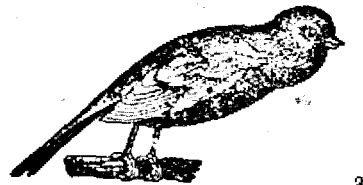
Van szerencsém a nagyérdemű hölgyekközönség b. tudomására hozni, hogy válogatott izlésű

modelljeim

az őszi és téli szezonra megérkeztek. Dusan fölszerelt raktáram által abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy úgy a legkényesebb, mint a legszerűbb igényeket tudom elégíteni. Számos látogatásért esd. 3291

Grünblatt Antónia

Arad, Szabadság-tér 11. I. em. (a tükör husszarnokkal egy házban.) Gyászkalapok a legnépszerűbb idő alatt elkészülnek

Nemes, harszi

3442

kanári madarakat,

éjjel-nappal éneklőket, 8, 10, 12, 14, 16, 20 korona árban szállítok.

Sándor Mihály,

Arad, Demer-utca 68/a.

Könyvkötészetünkben egy ügyes fiatal tanulóknak

3 korona kezdőfizetéssel felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Felhívás!

Alullrott, Gyorok és Ménésen, a község belterületén (főut)

közvetlen a motorvasuti megálló mellett fekvő szőlő kertjeimet villa vagy családi házhelyekül parcelláknak eladni szándékozom. 3273

Ezen kertek minden pontjáról gyönyörű kilátás nyílik a szemben elterülő szőlős és erdős hegyekre, és a hegyaljai községekre.

Tekintve, hogy a hegyaljai motorvasut és az államvasut élénk összeköttetései, valamint erősítő kitűnő hegyi levegője Gyorok-Ménést Arad legkedveltebb nyaralóhelyévé tette; ezen szőlőskertek kis családi nyaralók létesítésére különösen alkalmasak.

Felhívom mindazokat, kik egy ily parcella megvétele iránt érdeklődnek, hogy ebből szándékukat vélem tudatni, illetve magukat előjegyeztesse az érdekeskedjenek; mely alkalommal a feltételekről is közelebbi felvilágosítást nyújtok

VOJTEK ALAJOS,

Vojtek és Weiss cég beltagja.

I.	1115 m ²	II.	1136 m ²	III.	1551 m ²
----	---------------------	-----	---------------------	------	---------------------

Szőlőkert a 18. motorvasut megállónál.

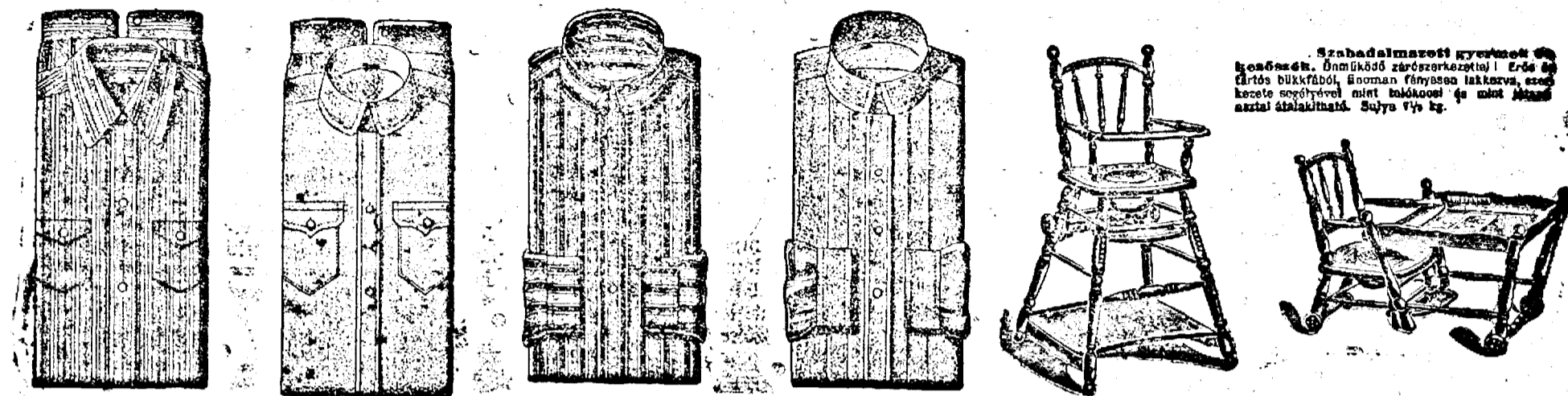
Szőlőkert a 19. számú motorvasut megállónál.					VI.	VII.	VIII.	IX.	XII. 910 m ²		
II.	900 m ²	III.	675 m ²	IV.	675 m ²	V.	675 m ²	1116 m ²	1116 m ²	1116 m ²	1116 m ²
I.	810 m ²									X.	XI.
										760 m ²	798 m ²

FISCHER nagy áruháza

Arad, Szabadság-tér 12. sz.

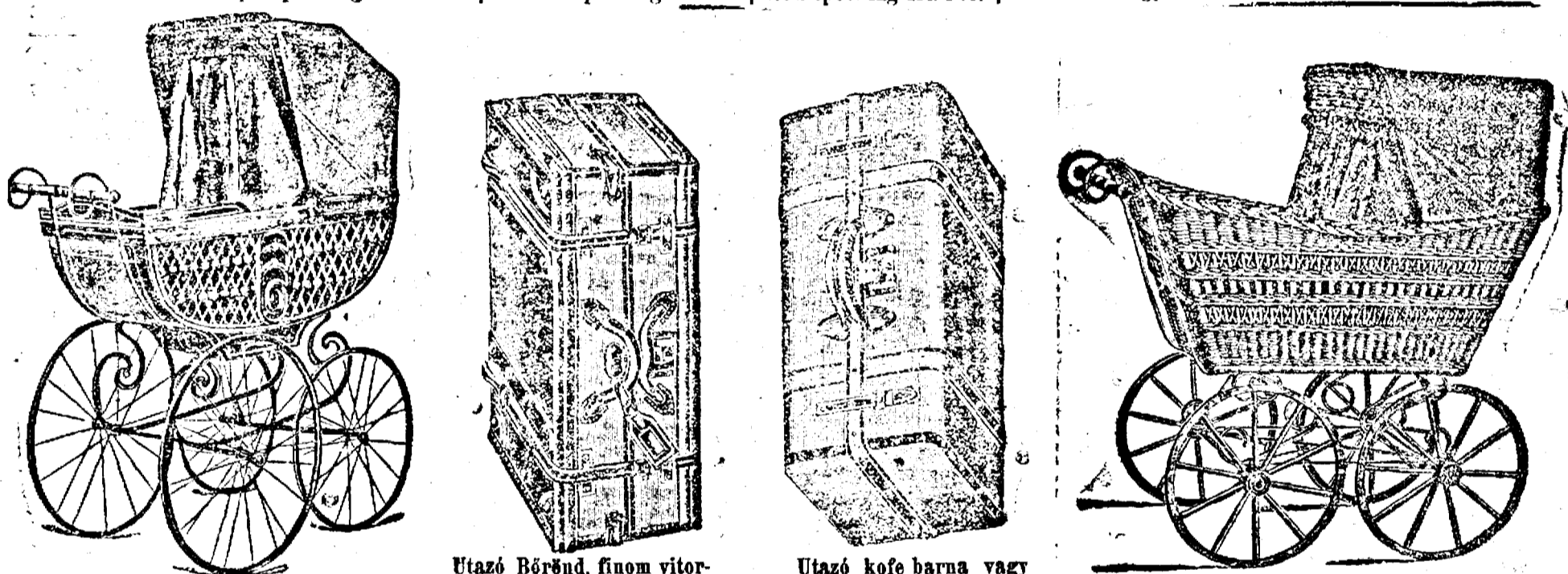
1101

— Elismert legolcsóbb bevásárlási forrás. —

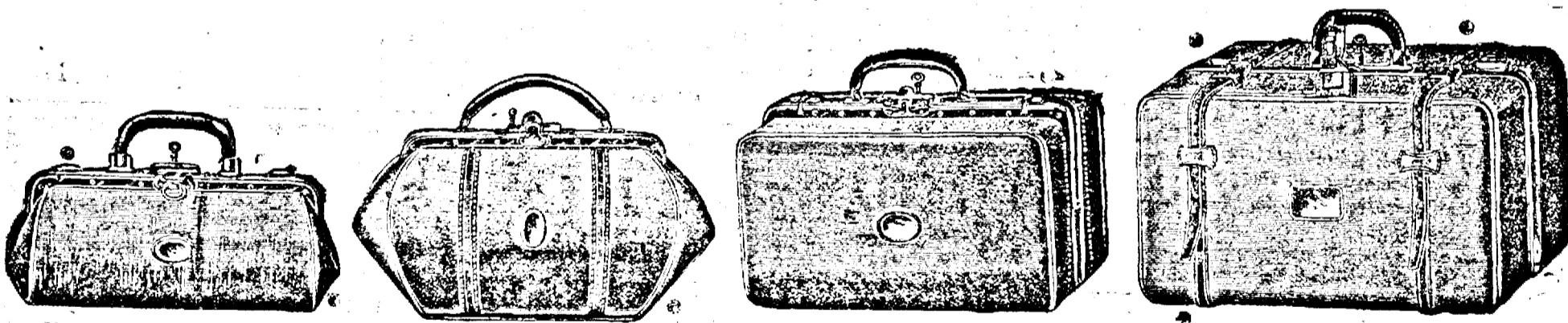

Szabadalmazott gyermek kocsik. Önműködő zárószerszettel. Erős és tartós bükkfából, finoman fényesen lakkozva, ezek kezeletével mint lakócsók és mint ágyak azonnal átalakítható. Súlya 7 1/2 kg.

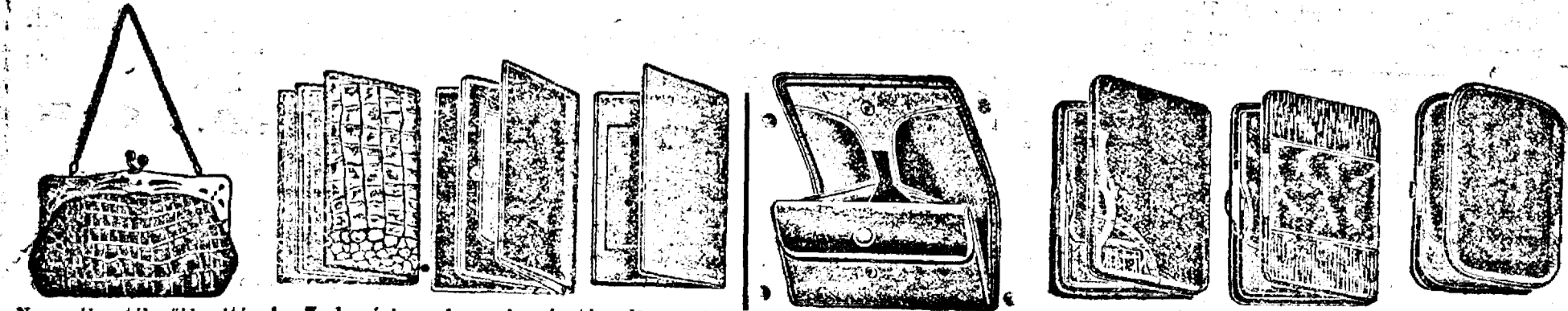
Férfi és fiu nyári ing forint —.99 kr. | Jó mosó Levantin férfi Sport ing frt. 1.25. | Elegáns divatos francia Batist férfi Sport ing frt. 1.50. | Valódi angol Sephler férfi sport ing frt. 1.75. | Szabadalmazott gyermek Reformszék, nélkülözhetetlen minden gyermeknél. Ara frt. 6.50, 7.50, 8.50.

Elegáns Princess Gyermekkosci frt. 15.—, 17.—, 19.—, 25.—, 30.— | Utazó Bőrönd, finom vitorlavászonból vagy fekete műbőrből frt. 4.50, 5.50, 6.10 | Utazó kofe barna vagy fekete bőr vászonból frt. 1.50, 2.50, 3.50 f. | Gyermekkoszik nagy választékban frt. 5.—, 6.50, 7.50, 8.50.

Kézi aktatáska frt. 2.25, 3.50, 4.50. | Bőr utazó utazó kézi táskák frt. 1.—, 1.25, 1.50, 1.75. | Fekete bőr utazó kézi táskák frt. 2.50, 3.50, 4.50, 5.50. | Finom barna, valódi bőr kézi utazótáska elegáns kivitelben frt. 5-től 15-ig.

Nagyválaszték női kezítésekben frt. —.50, 1.150, 2.— | Zseb névjegy és papír pénztárcák valódi bőrből —.50, —.75 kr., frt. 1.—, 1.50, 2.— | Valódi bőr zsebpénztárcák frt. —.50, —.75, 1.—, 1.50-ig. | Nagy választék valódi bőr cigarettá-, szivar- és dohánytárcákban frt. —.50, —.75, 1.—, 1.50, 2-ig.

Vidéki rendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek. Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája. Nyomatott Kurzwell János és Társa budapesti festékgyáranak festékével.